

UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI” CLUJ -NAPOCA

FACULTATEA DE DREPT

ȘCOALA DOCTORALĂ DE DREPT

**Particularități privind traficul intern de
droguri cu perspective de drept comparat**

Doctorat științific

- Rezumat -

Coordonator științific:

prof. univ. dr. SERGIU BOGDAN

Absolvent:

CLAUDIA- CRISTINA POVĂLICEANU

CLUJ -NAPOCA

2026

REZUMAT

1. Contextul actual și importanța temei de cercetare

Prin prezenta lucrare ne propunem să contribuim la aprofundarea problematicilor ridicate de unul dintre cele mai grave fenomene infracționale contemporane, traficul de droguri, și să oferim un sprijin teoretic și practic eforturilor de prevenire și combatere a acestui fenomen. Infracțiunile la regimul drogurilor prezintă o gravitate deosebită, întrucât lezează una dintre cele mai importante valori sociale ocrotite de legea penală, sănătatea publică, iar atingerile aduse acestei valori pot ricoșa și pot leza și alte valori sociale indispensabile bunăstării societății, precum viața și sănătatea consumatorului. Gravitatea lor este sporită și de faptul că narcoinfracționalitatea, prin modalitatea de organizare și de operare, constituie unul dintre cele mai periculoase tipuri de criminalitate organizată.

Cetățenii, în calitate de destinatari ai normelor, au obligația de a adopta o conduită conformă preceptelor care reglementează operațiunile cu substanțele plasate sub control național. Ca atare, reglementarea strictă a operațiunilor cu substanțe stupefiante sau psihotrope, prin sancționarea abaterilor grave în cea mai intruzivă formă, cea a dreptului penal, se impune în interesul apărării sănătății publice și al asigurării unei evoluții sănătoase a societății.

România și-a unit forțele cu marile state ale lumii în lupta împotriva acestui fenomen încă de la aderarea la Convenția Internațională asupra Opiului, semnată la Geneva la 18 mai 1928. Am fi tentați să credem că, la aproape un veac distanță, circulația fără drept a drogurilor ar fi ținută sub control; statisticile ne evidențiază însă exact contrariul. La fel ca în cazul altor infracțiuni – a se vedea infracțiunile informatice –, traficanții de droguri au evoluat odată cu societatea din care face parte și consumatorul final, adaptându-și în permanență „produsele” oferite în funcție de gusturile clienților și de clasa socială din care aceștia provin, dar și *modus operandi*, astfel încât acesta fie să depășească, fie să concureze puternic tehnicile de investigare întrebuintate de organele judiciare.

În perioada regimului comunist, pe fondul controlului strict exercitat de stat, România nu s-a confruntat cu flagelul traficului de droguri la proporții extinse, fiind cunoscută numai ca țară de tranzit, chiar dacă la nivel internațional fenomenul se dezvoltă vertiginos. Odată cu căderea regimului, pe fondul tranzitării drogurilor dinspre Orient spre Occident, pe teritoriul național s-a dezvoltat o adevărată piață de desfacere, iar societatea românească a fost nevoită

să se confrunte cu o prolifică piață de producție, fabricare, extragere, preparare și transformare a drogurilor, cu care statul se luptă și în prezent.

Realitatea secolului XXI dovedește că problema traficului și a consumului de droguri este îngrijorătoare și de actualitate atât la nivel internațional, cât și la nivel național. Potrivit Raportului european privind drogurile din anul 2021, nici măcar pandemia de COVID-19 nu i-a descurajat pe traficanți, ci doar i-a determinat să își schimbe metodele de operare și mijloacele de livrare și de transport: drogurile au fost transportate cu preponderență prin containere intermodale sau disimulate în mărfurile cu care se aprovizionau comercianții și, mai puțin, prin curieri umani, iar de la vânzarea dozelor în stradă s-a avansat la plasarea comenzilor prin serviciile de mesagerie criptată ale platformelor de socializare sau prin site-urile de pe darknet, cu livrare la domiciliu sau la o casuță poștală deschisă pe o identitate nereală. În mod întemeiat s-a apreciat că operațiunile tradiționale, fizice, cu droguri vor fi înlocuite de digitalizarea pieței drogurilor, cu consecința – adăugăm noi – a deturnării infrastructurii licite a serviciilor electronice, poștale și de curierat spre traficul de droguri.

Nu putem face abstracție nici de concluziile Raportului național privind situația drogurilor din anul 2024, potrivit cărora în anul 2023 a crescut numărul persoanelor cercetate pentru infracțiuni la regimul drogurilor și al precursorilor: din totalul de 11.135 de persoane cercetate, 2.898 au fost trimise în judecată, cu 13,47% mai mult decât în anul 2022. Cu îngrijorare s-a constatat și creșterea trimerilor în judecată în rândul minorilor, de la 67 în anul 2022 la 100 în anul 2023. Se păstrează, totodată, tendința de creștere a numărului de persoane condamnate pentru astfel de infracțiuni, indicator care a atins cea mai ridicată valoare din ultimii zece ani, chiar dacă, raportat strict la anul precedent, numărul acestora este ușor mai mic: 1.063 de persoane condamnate în anul 2023, dintre care 5 minori, față de 1.084 în anul 2022, dintre care, de asemenea, 5 minori.

Actualitatea și relevanța temei sunt justificate de faptul că fenomenul a pătruns în mai toate sferele societății – sănătate, educație, politică, administrația penitenciarelor, economie –, iar consecințele maladive ale traficului și consumului de droguri nu țin cont de carențele legislative, de clasa socială ori de vârsta traficantului sau a consumatorului. Consumul nu mai are loc numai în spații obscure, ferite de accesul organelor judiciare, ci este larg răspândit chiar și în instituțiile de învățământ și pe stradă. Sub mirajul consumului ocazional sau recreațional al unor droguri ușoare, care, potrivit conștiinței colective, nu ar crea dependență, tinerii sunt printre persoanele cele mai predispuse la a încerca drogurile; ceea ce ei nu cunosc este că, odată cu instalarea unei toleranțe moderate, se vor reorienta spre droguri mai tari, iar

din stăpâni ai propriei slăbiciuni vor ajunge sclavi ai unei dependențe din care, fără ajutor specializat, nu există cale de scăpare. Mai mult, din cauza nevoii stringente de asigurare a viitoarei doze și a lipsei resurselor financiare, noii consumatori ajung să se angreneze în lanțul de trafic și să devină, la rândul lor, vânzători și furnizori de droguri.

Conștient de creșterea alarmantă a fenomenului, de consecințele devastatoare asupra sănătății publice și de cheltuielile implicate de recuperarea foștilor consumatori, statul este condamnat să poarte o luptă continuă împotriva acestui flagel. În acest context socio-juridic, lucrarea își justifică relevanța și pertinența contemporană prin actualitatea problematicilor legislative și juridice analizate. Lucrarea are caracter monografic și, pe lângă rolul de a prezenta consecințele nefaste ale fenomenului în societate, supune dezbaterii principalele problematice de reglementare și de investigare identificate în privința infracțiunii de trafic de droguri, incriminată prin art. 2 din Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, care constituie obiectivul central al cercetării.

2. Obiectivele, structura și metodologia cercetării

Lucrarea este structurată în patru capitole. **Primul capitol** este împărțit în două titluri: primul expune evoluția istorică a celor mai relevante reglementări internaționale, europene și naționale în materie, iar cel de-al doilea analizează valoarea socială protejată prin infracțiunea de trafic de droguri și posibilitatea identificării unui obiect material al acesteia. **Capitolul al doilea** este alocat analizei infracțiunii care reprezintă chintesența lucrării, traficul național de droguri incriminat prin art. 2 din Legea nr. 143/2000, cele 18 elemente materiale nominalizate individual de legiuitor fiind clasificate și examinate în trei categorii distincte: actele de producție, actele de trafic propriu-zise și actele auxiliare de trafic. **Capitolul al treilea** analizează latura subiectivă a infracțiunii și, într-o a doua parte, problematica discernământului traficantului care invocă alterarea acestuia pe fondul consumului de droguri. **Capitolul al patrulea** este alocat în exclusivitate expunerii concluziilor și a propunerilor de *lege ferenda* avansate pe parcursul lucrării.

Cercetarea are atât un caracter teoretic, întrucât textele de incriminare sunt analizate *in extenso*, într-o manieră critică, cu accent pe problemele de interpretare a conținutului constitutiv, cât și un caracter practic, deoarece fiecare ipoteză nouă avansată este argumentată și, acolo unde este cazul, ilustrată prin trimiteri la hotărâri ale instanțelor naționale, europene sau internaționale. Am urmărit atât prezentarea ipotezelor problematice identificate în practica

judiciară, cât și expunerea unor noi chestiuni discutabile care se vor putea ivi în cazuistica internă din cauza curențelor legislative. În punctele-cheie care au iscat controverse în doctrină sunt prezentate liniile directoare trasate de instanța supremă prin recursuri în interesul legii, prin dezlegări ale unor chestiuni de drept și prin decizii de speță, precum și de Curtea Constituțională cu ocazia controlului *a priori* sau *a posteriori* de constituționalitate. Studiul a fost îmbogățit prin expunerea interpretărilor oferite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului și prin deciziile Curții de Justiție a Uniunii Europene, inclusiv răspunsurile la cererile de trimitere preliminară, în ipotezele susceptibile să atragă interpretări diferite.

Lucrarea a fost dezvoltată sistematic și prin faptul că, în cadrul fiecărei secțiuni, sunt prezentate argumentat modalitățile în care aspectele controversate au fost soluționate în dreptul comparat. Considerăm că prin completarea analizelor efectuate pe baza suportului doctrinar, jurisprudențial și legislativ intern cu opinii și hotărâri din jurisprudența străină se lărgeste perspectiva legiuitorului român și a doctrinei interne și se înlesnește amendarea corespunzătoare a legislației. În acest sens sunt examinate aspecte din doctrina elvețiană, germană, spaniolă și italiană, precum și hotărâri ale Curții Federale de Justiție din Germania, ale Curții Supreme din Spania, ale Curții de Casație din Italia și ale instanțelor ordinare din circumscripțiile acestora.

Cercetarea are, totodată, un puternic caracter interdisciplinar. Întrucât sunt examinate modalitățile de obținere a drogurilor pe cale naturală – cultivarea –, pe cale semisintetică și sintetică – producerea, fabricarea, transformarea și extragerea –, precum și modalitățile de manipulare a efectelor induse de aceste substanțe – prepararea și experimentarea –, secțiunile corespunzătoare sunt împletite cu noțiuni tehnice din domeniul agronomiei, chimiei, biologiei, medicinei legale, psihiatriei și toxicologiei. În aceste secțiuni sunt expuse, motivat, rapoarte de expertiză toxicologică și de medicină legală din literatura de specialitate străină, întrucât numai astfel de rapoarte evidențiază cu certitudine consecințele fabricării, adulterării sau preparării drogurilor asupra sănătății și vieții persoanelor; numai pornind de la analiza lor s-au putut realiza construcții juridice asupra unor subiecte sensibile, precum incidența circumstanței agravante a amestecării drogurilor cu alte substanțe care le-au mărit pericolul pentru viața și integritatea persoanelor.

Dezideratul lucrării este acela de a constitui un instrument util atât pentru teoreticieni, cât și pentru practicieni, prin expunerea a cât mai multor probleme de teorie și de practică în materia traficului de droguri și prin avansarea unor soluții argumentate, finalizate prin

propunerile de *lege ferenda* corespunzătoare. Concluziile cercetării și propunerile de reformă legislativă sunt sintetizate în cele ce urmează, urmând structura lucrării.

3. Evoluția reglementării și obiectul juridic al infracțiunii de trafic de droguri

3.1. Evoluția istorică a incriminării

Oferirea unei viziuni liniare asupra evoluției incriminării traficului de droguri în România a impus deschiderea lucrării cu o prezentare a instrumentelor juridice internaționale și europene de referință, care au constituit izvorul legislației românești în domeniu. Încă din perioada paleoliticului, plantele care conțin substanțe stupefiante și psihotrope au cunoscut o întrebuințare largă în domenii precum cele medicale, religioase sau chiar de politică intertribală. Pe măsură ce efectele acestor plante au devenit notorii, substanțele lor active au ajuns să fie reproduse chimic în laboratoare, stând la baza dezvoltării a numeroase produse din industria medicamentoasă, chimică, agricolă și industrială, însă, concomitent, plantele și substanțele au fost deturnate de la scopurile juste spre folosirea lor la intoxicarea personală. Pe fondul extinderii masive a întrebuințării lor în scopuri ilicite și al afectării grave a unor valori sociale supraindividuale, legiuitorii statelor lumii au fost nevoiți să intervină, atât în vederea acordării sprijinului internațional reciproc în combaterea unui fenomen care căpătase contur interstatal, cât și în vederea protejării sănătății proprii populații, adoptând instrumentele necesare reglementării condițiilor în care se pot desfășura licit operațiuni cu aceste produse și incriminării operațiunilor ilicite.

După prezentarea instrumentelor internaționale și europene, analiza se restrânge asupra legislației naționale în vigoare, respectiv asupra Legii nr. 143/2000, procedându-se la o examinare succintă a legii în ansamblu, cu evidențierea celor mai importante direcții de reglementare, și la expunerea argumentată, în mod succesiv, a formelor de incriminare cunoscute de infracțiunea de trafic de droguri de-a lungul timpului în legislația națională.

3.2. Sănătatea publică – valoare socială colectivă și impersonală

O înțelegere comprehensivă a problemelor identificate în privința elementelor materiale ale infracțiunii impune, *a priori*, identificarea corectă a valorii sociale protejate prin această incriminare. În virtutea importanței ridicate a sănătății publice, lezate prin efectuarea operațiunilor fără drept cu droguri, statul, în calitatea sa de garant suprem al protejării acesteia, a ales să sancționeze aceste operațiuni în cea mai gravă formă posibilă, prin sancțiuni

penale, asumându-și această misiune pe temeiul teoriei contractului social și al faptului că de bunăstarea acestei valori depinde întreaga colectivitate. În virtutea caracterului impersonal și colectiv al valorii sociale, nicio persoană particulară nu ar putea să și-o aproprieze sau să invoce un drept de dispoziție cu privire la ea.

Prin raportare la interesul dominant avut în vedere de legiuitor, obiectul protecției juridice îl constituie valoarea socială a *sănătății publice*, înțeleasă ca o „entitate abstractă care își proiectează protecția asupra ansamblului de condiții pozitive și negative care garantează și promovează sănătatea”. Această valoare face parte din categoria drepturilor colective și impersonale, supraindividuale, garantate la nivel de societate, iar nu din categoria drepturilor personale ce pot fi atașate persoanelor privite în individualitatea lor. Introducerea traficului de droguri în catalogul infracțiunilor care protejează sănătatea publică denotă faptul că această infracțiune nu protejează sănătatea și integritatea individuală, care fac deja obiectul protecției altor incriminări; scopul incriminării l-a reprezentat prevenirea unui risc general, generat întregii comunități, cu abstractizarea atingerilor aduse integrității și vieții persoanelor. Aceasta este cu atât mai lesne de înțeles cu cât tipicitatea infracțiunii este întrunită chiar și în lipsa identificării unei persoane căreia să i se fi adus atingere. După cum elocvent s-a argumentat în doctrina spaniolă, subiectul pasiv nu este o persoană concretă, „ci un grup social a cărui bunăstare sanitară constituie obiectul protecției penale”.

Prin prisma conținutului constitutiv, a structurii obiectului juridic și a naturii valorii sociale lezate, infracțiunea de trafic de droguri protejează valoarea socială monoofensivă și colectivă a sănătății publice. Nu poate fi identificată o altă valoare socială secundară protejată prin această infracțiune, întrucât aceasta nu este individualizabilă în conținutul constitutiv și nici nu s-ar putea recurge la interpretarea anumitor termeni ai acestuia pentru a o identifica. Drept urmare, subiectul pasiv nu poate fi persoana fizică, întrucât prin acest obiect juridic nu se protejează un drept individual, ci unul universal; persoana vătămată își poate oferi consimțământul numai în cazul infracțiunilor cu obiect juridic individual, iar nu și în cazul acelor prin care se protejează valori sociale supraindividuale.

3.3. Dreptul la autovătămare prin consum și limitele sale

Deși dreptul la autovătămare este recunoscut oricărei persoane și garantat prin art. 26 alin. (2) din Constituția României, ca expresie a „libertății corporale și a dreptului persoanei de a dispune de propriul corp”, în ipoteza în care vătămarea are loc prin consumul de droguri exercitarea acestui drept este restricționată. Cu toate că incriminarea din art. 4 din Legea nr.

143/2000 a fost criticată ca neconstituțională, este lesne de înțeles de ce legiuitorul a ridicat consumatorului dreptul la autolezare prin consum: exercitarea dreptului la autonomie personală, ca aspect al dreptului la viață privată, depășește în această situație sfera lezării unui drept individual și este aptă să aducă atingere dreptului colectiv la sănătate publică, a cărui protejare cade în sarcina statului. Dreptul de a dispune de propriul corp este garantat atât timp cât nu se aduce atingere drepturilor altor persoane, sănătății publice sau ordinii publice și bunelor moravuri; or, în cazul consumului de droguri, din lezarea unei singure valori sociale se poate ajunge la răspândirea flagelului narcointoxicației în societate.

În astfel de cazuri se consideră, totodată, că persoana nu este capabilă să dispună corespunzător de atributele personale, motiv pentru care consimțământul ei este asumat de legiuitor, care poate decide în interesul superior al persoanei chiar mai bine decât ea însăși. Întrucât drogurile determină schimbări fizice și psihice, ajungând să preia libertatea de acțiune a persoanei și capacitatea de a-și controla autovătămarea, este de datoria legiuitorului să protejeze sănătatea individuală, pe care toxicomanul nu mai are capacitatea de a și-o proteja, iar întrucât consecințele lezării sănătății individuale radiază asupra sănătății colective, este justificată protejarea acesteia în detrimentul dreptului la autodeterminare. Considerentele care au stat la baza acestei limitări se regăsesc și în art. 60 din Codul civil, în art. 8 alin. (2) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și în jurisprudența statelor care au incriminat actele premergătoare consumului de droguri în scopul protejării unor valori sociale supraindividuale.

3.4. Infracțiune de pericol abstract. Concursul cu infracțiunile la regimul sănătății și integrității corporale

Reglementarea infracțiunii de trafic național de droguri a fost concepută ca o *normă-obstacol*, prin care se sancționează însăși crearea *stării de pericol abstract* pentru sănătatea publică, în scopul prevenirii extinderii pericolului și al materializării lui într-o lezare a sănătății sau vieții consumatorului. Consumarea infracțiunii nu este condiționată de afectarea sănătății unei persoane *in concreto*; bariera punitivă este prealabilă unei posibile vătămări individuale, fiind suficientă crearea stării de pericol potențial pentru sănătatea publică. Se sancționează starea de pericol, iar nu un anume rezultat, considerent pentru care nu pot fi primite opiniile potrivit cărora prin această infracțiune s-ar proteja și integritatea fizică și psihică a consumatorului, ca subiect pasiv individual.

Opinăm, în consecință, că atunci când urmarea imediată a stării de pericol s-a materializat într-o atingere adusă organismului consumatorului, infracțiunea de trafic de droguri poate fi reținută, în raport de circumstanțe, în *concurș* cu o infracțiune la regimul sănătății și integrității corporale. Atunci când drogul ajunge la consumator, iar acesta și-l administrează, este posibilă producerea unor consecințe suplimentare, de natură fizică și psihică, care exced tipicității normei; această urmare nu face obiectul protecției art. 2, ci al incriminărilor din Capitolul al II-lea al Titlului I din Codul penal, consumatorul putând fi catalogat ca *subiect pasiv* numai al uneia dintre acestea. Sănătatea posibilului consumator, neindividualizat din marea masă a colectivității, rămâne sub sfera de protecție a art. 2 numai atât timp cât se menține o stare de risc; dacă riscul s-a materializat, iar consumatorul, de acum individualizat, are nevoie de îngrijiri medicale de natură fizică sau psihiatrică, aceste urmări intră sub sfera de protecție a infracțiunilor de rezultat prevăzute de art. 193 și art. 194 din Codul penal. Lipsa reținerii acestui rezultat mai grav ar însemna lăsarea fără protecție juridică a acestor valori sociale ori de câte ori lezarea lor are loc printr-o acțiune de trafic de droguri.

Într-o atare ipoteză de pluralitate, actul de traficare se săvârșește cu intenție directă sau indirectă, în schimb actul de lezare a sănătății consumatorului se săvârșește cu intenție indirectă, întrucât autorul prevede că, în urma ingerării drogului, sănătatea cumpărătorului va fi probabil lezată, nu urmărește această vătămare, dar acceptă posibilitatea producerii ei. Astfel, *de lege lata*, propunem ca infracțiunea prevăzută de art. 2 să fie reținută în concurs cu o infracțiune intenționată la regimul sănătății și integrității corporale, precum cele prevăzute de art. 193 sau art. 194 din Codul penal, numai astfel putând fi protejate ambele valori sociale lezate prin acțiunile traficantului.

Având însă în vedere că aplicarea tratamentului sancționator al concursului ar putea reprezenta o măsură relativ disproporționată, în condițiile în care victima însăși apelează la traficant pentru obținerea drogului și procedează ea însăși, pe fondul dependenței, la autolezare prin administrarea proprie a drogului, *de lege ferenda* avansăm propunerea incriminării unei forme agravate a infracțiunii, sub forma unității legale în varianta complexității legale, prin două alineate noi. Astfel, săvârșirea traficului de droguri în oricare dintre modalitățile enumerate la alineatul întâi (drogurile de risc), atunci când drogurile au intrat în posesia consumatorului, cu consecința producerii uneia dintre urmările prevăzute de art. 193 din Codul penal, să fie sancționată cu limite de pedeapsă mai ridicate decât cele prevăzute pentru forma tip, iar în cazul producerii uneia dintre urmările prevăzute de art. 194, limitele să fie din nou majorate. În mod corespunzător, săvârșirea infracțiunii în oricare dintre

modalitățile enumerate la alineatul al doilea (drogurile de mare risc), cu aceleași consecințe, să fie sancționată cu limite mai ridicate decât cele prevăzute pentru forma agravată a traficului de droguri de mare risc, majorate din nou în cazul urmărilor prevăzute de art. 194. Având în vedere obiectele juridice lezate, scopul urmărit prin trafic (de regulă, dobândirea contravalorii bănești a dozei), modalitatea de comitere a ambelor infracțiuni (traficul se săvârșește prin acțiunea traficantului, pe când vătămarea se produce prin autovătămarea consumatorului, dar prin intermediul traficantului) și urmările produse, este justificată crearea acestei *complexități legale* prin reunirea celor două infracțiuni într-o formă agravată, cu o sancțiune direct proporțională.

3.5. Inoperabilitatea consimțământului victimei-consumator

Întrucât studiul a convers înspre agravarea răspunderii traficantului, cu reținerea în sarcina acestuia și a unei infracțiuni grevate, de regulă, de principiul disponibilității acțiunii penale, am examinat dacă autorul s-ar putea prevala de *cauza justificativă a consimțământului victimei*. Traficantul nu ar putea invoca această cauză pentru a-i fi înlăturată răspunderea pentru atingerile aduse sănătății și integrității consumatorului, întrucât nu sunt îndeplinite cel puțin trei dintre cele cinci condiții cumulative ale acesteia, situația încadrându-se în una dintre excepțiile în care victimei i-a fost ridicat dreptul de a dispune de valoarea socială. Cu toate că Legea nr. 143/2000 nu stipulează *expressis verbis* inoperabilitatea consimțământului consumatorului, lipsirea de efecte juridice a acestuia a fost clarificată pe calea excepțiilor de neconstituționalitate ridicate în privința art. 4; cumpărătorul-consumator nu i-ar putea acorda traficantului consimțământul la vătămarea sa, din moment ce nici el însuși nu dispune de acest drept în cazul infracțiunilor la regimul drogurilor. De asemenea, având în vedere valoarea socială principal protejată prin art. 4, și în cazul acestei infracțiuni statul are calitatea de subiect pasiv principal, iar consumatorul pe cea de subiect pasiv secundar, astfel încât consimțământul consumatorului nu produce efecte juridice, chiar dacă acesta este titularul valorii sociale lezate, lipsa de eficiență fiind determinată de starea de pericol pe care consumul o creează asupra sănătății publice, ordinii publice și bunelor moravuri.

3.6. Decesul consumatorului și teoria imputării obiective a rezultatului

Realitatea practică evidențiază faptul că uneori consecințele punerii la dispoziție a drogurilor spre consum ajung să aducă atingere valorii sociale supreme, *dreptul la viață*. Cu toate că această ipoteză este protejată prin art. 11 din Legea nr. 143/2000, analiza

jurisprudenței a evidențiat o reticență în reținerea acestei infracțiuni, din cauza dificultății dovedirii legăturii de cauzalitate dintre fapta traficantului și decesul consumatorului. Am apreciat, de aceea, necesară promovarea unei soluții mai facile, prin raportare la *teoria imputării obiective a rezultatului*, care oferă un mijloc mai obiectiv de stabilire a legăturii de cauzalitate. Dacă se poate dovedi că traficantul a vândut consumatorului drogurile (neputând fi reținută cauza de excludere a riscului permis), creând riscul punerii în pericol a vieții (neputând fi reținută nici cauza riscului inexistent sau a riscului diminuat), iar decesul este consecința directă a administrării drogurilor puse la dispoziție de acesta, rezultat protejat prin această normă (fără a fi incidente cauzele de excludere a riscului deviat, a riscului culpabil victimei, a riscului egal sau a riscului neprotejat), urmarea mai gravă a decesului victimei îi poate fi imputată autorului în mod lesne prin aplicarea acestei teorii.

3.7. Definiția drogului, obiectul material și noțiunea de trafic

Întrucât elementele materiale alternative privesc efectuarea fără drept a operațiunilor cu *droguri*, a fost indispensabilă și cercetarea aspectelor terminologice ale acestei noțiuni și a aptitudinii drogurilor de a constitui obiect material al infracțiunii. Pentru ca noua *definiție a termenului de drog*, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 45/2023, să fie armonizată întru totul cu cea din Decizia-cadru 2004/757/JAI și pentru a se identifica cu claritate care noi substanțe psihoactive (NSP) sunt considerate droguri, considerăm că definiția dată NSP în dreptul intern trebuie completată cu precizarea că noile substanțe psihoactive incluse în definiția drogului sunt cele stipulate în anexa Deciziei-cadru, completare care ilustrează neechivoc intenția legiuitorului european la adoptarea Directivei (UE) 2017/2103 și circumscrie mai bine sfera NSP calificate ca drog.

Studiul a convers spre concluzia că *drogurile nu pot constitui obiect material al infracțiunii*, întrucât nu înglobează valoarea socială protejată, nu pot face obiectul unei vătămări produse prin infracțiune și nici nu aparțin unui anumit subiect pasiv, constatări care reconfirmă natura de pericol abstract a infracțiunii, al cărei subiect pasiv general poate fi numai statul. Calificarea drogurilor ca *cerință esențială în legătură cu care se săvârșește elementul material* permite săvârșirea elementelor materiale atât cu privire la drogurile existente, cât și cu privire la cele care se vor produce, și permite constatarea unei fapte tipice numai atunci când operațiunile fără drept sunt săvârșite cu aceste substanțe; în caz contrar, fapta nu este tipică sub aspect obiectiv.

A priori examinării elementelor materiale, am considerat oportună și lămurirea înțelesului noțiunii de *trafic* din denumirea marginală a infracțiunii, întrucât unele elemente materiale au un caracter eminent patrimonial, altele un caracter pur dezinteresat, iar reunirea lor sub aceeași noțiune îi conferă un caracter controversat. Studiul terminologic a convers spre constatarea că, în dreptul intern, noțiunea de trafic de droguri înglobează orice operațiune efectuată fără drept cu substanțele enumerate în tabelele I–III ale Legii nr. 143/2000, necondiționat de existența unui scop patrimonial sau nepatrimonial, efectuată în scopul punerii acestora în circulație. Această dezlegare înlesnește evidențierea naturii diferite a elementelor materiale și a clasificării tripartite oferite acestora în lucrare.

4. Elementele materiale ale infracțiunii de trafic de droguri

Cu toate că jurisprudența internă nu face distincție între natura elementelor materiale ale traficului de droguri, catalogându-le pe toate drept acte de trafic, după modelul jurisprudenței spaniole, pe care îl considerăm foarte elocvent, cele 18 elemente materiale nominalizate individual de legiuitor au fost clasificate și analizate în trei categorii distincte, în raport de caracterul pe care natura activității îl imprimă elementului material: acte de producție, acte de trafic propriu-zise și acte auxiliare de trafic. Analiza a condus la identificarea unor inacurateți și carențe legislative ale textului de incriminare, în privința căroră, *de lege ferenda*, apreciem necesară intervenția legiuitorului, în scopul aplicării cu mai mare acuratețe juridică a prevederilor legale.

4.1. Actele de producție

În această categorie sunt analizate actele prin care se obțin drogurile, naturale sau sintetice: cultivarea, producerea, fabricarea, transformarea, extragerea, prepararea și experimentarea. Întrucât doctrina internă s-a abătut de la definițiile originare conferite noțiunilor de cultivare, producere și fabricare prin Convenția unică asupra stupefiantelor din 1961, sensul lor primar a fost explicat în lumina Convenției.

Cultivarea

Pentru acuratețe juridică, avansăm propunerea de redenumire a elementului material al *cultivării* în sensul de *cultivare a plantelor ce conțin substanțe stupefiante sau psihotrope*, denumire sub care Legea nr. 339/2005, care reglementează cadrul legal al operațiunilor cu droguri, prevede procedura de cultivare a acestor plante. Analiza terminologiei originare a

permis constatarea că noțiunea de cultivare cuprinde ansamblul activităților agricole care se întind de la însămânțarea solului până la momentul recoltării plantei. Din acest moment, în acord cu Comentariul oficial al Convenției din 1961, activitățile de recoltare se subsumează, în raport de natura plantei, fie producerii, fie fabricării: potrivit art. 1 lit. t) din Convenție, *producția* reprezintă activitatea de culegere a opiului, a frunzelor de coca, a canabisului și a rășinii de canabis de pe plantele care le produc, iar separarea drogurilor de pe alte plante intră, până la o modificare a Convenției, sub incidența noțiunii de *fabricare*.

Opinăm că, de vreme ce România a aderat la Convenția din 1961, jurisprudența internă ar fi trebuit să achieseze la această definiție și să o aplice întocmai, cu atât mai mult cu cât ea a fost preluată *mot-à-mot* de legiuitorul intern cu ocazia aderării prin Decretul nr. 626/1973, Convenția fiind publicată în Buletinul Oficial nr. 213 din 31 decembrie 1973, și este utilizată și la explicarea noțiunii de producere prin art. 2 lit. l) din Legea nr. 339/2005. În consecință, până la o eventuală modificare a definiției, ne vedem nevoiți să restrângem aplicabilitatea noțiunii de producere doar la actele de culegere a macului opiaceu, a frunzei de coca, a plantei de canabis și a rășinii de canabis, iar pentru recoltarea altor tipologii de plante, precum cactușii, ciupercile sau salvia, propunem utilizarea noțiunii de fabricare, cu sublinierea distincției față de activitatea sub care este larg cunoscută noțiunea, producția chimică a drogurilor.

În România este permisă cultivarea plantei *Cannabis sativa L.*, subspecia *sativa*, în condițiile obținerii autorizației de la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, ale utilizării semințelor certificate din varietățile enumerate în cataloagele oficiale, obținute de la furnizori autorizați, și cu nedepășirea nivelului de 0,3% tetrahidrocanabinol. Analiza a identificat însă dezvoltarea unei adevărate industrii de cultivare ilegală a canabisului, prin preluarea întregului proces mecanizat și a tehnicilor de cultivare, înmulțire și recoltare din industria licită, traficanții fiind într-o permanentă căutare de noi tehnologii în scopul *creșterii artificiale a nivelului de THC*; cercetările recente relevă că aceste culturi sunt în prezent mult mai potente decât în trecut, aspect care le mărește gradul de pericol pentru sănătate.

Prin prisma naturii de infracțiune de pericol abstract, cultivarea nu este susceptibilă de tentativă perfectă, ci numai de tentativă imperfectă. Întrucât urmarea socialmente periculoasă constă într-o stare de pericol, iar nu într-un rezultat, consumarea nu este condiționată nici măcar de germinarea semințelor: starea de pericol s-a creat odată cu executarea faptei tip, la momentul însămânțării solului, astfel încât, din acel moment, fapta constituie o infracțiune consumată.

Cunoașterea *proprietăților canabinoizilor* poate releva informații importante într-un proces penal. Depistarea THC-ului determină automat catalogarea plantei ca aparținând genului *Cannabis*, iar depistarea canabicromenului (CBC) permite cunoașterea faptului că planta este veche sau degradată, raportul dintre THC și CBC permițând determinarea vechimii mostrei; coroborate cu alte împrejurări de fapt, aceste informații pot fi folosite pentru a analiza dacă deținerea unei cantități mari de masă vegetală, care se degradează în timp, se realizează în scopul consumului propriu sau al traficului. Distincția dintre THC și canabidiol (CBD) permite înțelegerea faptului că utilizarea celui din urmă, lipsit de efecte psihoactive, este permisă în operațiunile civile, în schimb operațiunile cu produse din CBD care conțin THC, chiar și în procente reduse, sunt susceptibile de a fi încadrate ca operațiuni fără drept cu substanțe aflate sub control. Nu în ultimul rând, THC-ul și planta de cannabis, deși similare, prezintă proprietăți chimice sensibil diferite, în virtutea cărora le-a fost acordat prin lege un regim juridic diferit, aspect care facilitează încadrarea corectă a operațiunilor cu aceste produse distincte.

Valorificarea informațiilor rezultate din analiza *probelor biologice*, redate în rapoartele de constatare tehnico-științifică sau în expertizele toxicologice, poate constitui un mijloc de probă cu forță probatorie sporită, organele judiciare putând obține date referitoare la tipul drogului, la gramaj, la data și la frecvența consumului. Studiul a convers spre concluzia că probele tradiționale, sângele și urina, pot fi completate cu saliva, unghiile și firul de păr, care contribuie la crearea unui profil cât mai precis al autorului – consumator normal sau cronic, cu tipurile de droguri consumate și perioada de consum – sau chiar la dovedirea faptului că acesta nu este consumator ori nu este consumator al tipologiei de droguri cu care a fost depistat, contribuind la calificarea corectă a faptei în situațiile-limită în care este necesară delimitarea între deținerea în vederea consumului și deținerea în vederea traficului.

Ciupercile psihodelice și semințele de cannabis

Ciupercile nu fac parte din regnul *Plantae*, ci reprezintă o grupare distinctă de organisme vii, circumscrise regnului *Fungi*, categorie care nu este stipulată *expressis verbis* în definiția drogurilor, deși diferite genuri, specii și substanțe sintetizate de ciuperci sunt introduse sub control prin enumerare în tabelele legii. Din rațiuni de rigoare științifică, propunem modificarea *definiției drogurilor prin includerea și a regnului Fungi* în enumerarea plantelor și substanțelor introduse sub control.

Specificitatea regimului de cultivare a ciupercilor permite ca creșterea lor să înceapă de la organisme vii care nu conțin substanțele active aflate sub control, precum psilocibina și psilocina, dar care se vor dezvolta în ciupercă pe parcursul creșterii. Sesizând acest aspect, traficanții au dezvoltat o nouă metodă de creștere – prin comandarea din străinătate a kiturilor de creștere, cu eludarea traficului internațional –, care este mai rapidă decât cea tradițională și înlesnește comiterea infracțiunilor, pe fondul lipsei incriminării operațiunilor cu aceste organisme vii. Propunem, ca atare, ca fiecare tabel în care sunt enumerate genurile sau speciile de ciuperci aflate sub control să fie *completat* cu *miceliile, sporii și culturile celulare* adecvate să producă substanțele sau ciupercile înscrise în tabele. Amendarea nu ar impune asupra comerțului licit, întrucât se aplică strict organismelor susceptibile să conducă la obținerea uneia dintre substanțele sau ciupercile aflate sub control, iar intervenția este indispensabilă, întrucât omisiunea legislativă înlesnește atât traficul internațional, cât și cel național în varianta cultivării ciupercilor. *Mutatis mutandis*, opinăm necesară *completarea tabelului al III-lea și cu semințele de cannabis*, cu atât mai mult cu cât acesta constituie principalul drog consumat în România.

Ipoteze atipice de complicitate la cultivare

Analiza cultivării a permis identificarea unor *ipoteze atipice de complicitate*, de interes practic prin caracterul inedit al modalității de săvârșire. Deși fapta de a cumpăra semințele de cannabis reprezintă un act licit, atunci când acest act de ajutor este acordat cu știință și prevedere la cultivarea ilicită, contribuția dobândește relevanță penală și este suficientă pentru a constitui un act de participație, chiar și în lipsa participării ulterioare cu alte acte de sprijinire la îngrijirea plantației.

Fapta unui electrician care execută instalații clandestine de racordare la rețeaua de electricitate, în scopul sustragerii energiei destinate funcționării dispozitivelor folosite în procesul agricol, constituie concomitent și act de complicitate la cultivarea fără drept. Cu toate că prin acțiunile sale se aduce atingere în mod direct valorilor sociale ale siguranței sistemului energetic și patrimoniului furnizorului de energie, în mod indirect aceleași acțiuni asigură sprijinul real, efectiv și indispensabil activității de cultivare, raportul de cauzalitate putând fi verificat prin prisma teoriei imputării obiective a rezultatului. Ipoteza constituie un caz specific de concurs ideal: prin aceeași faptă, electricianul a prevăzut și a urmărit săvârșirea atât a infracțiunilor de racordare ilegală la rețea și de furt de energie electrică, cât și a infracțiunii de înlesnire a cultivării cannabisului.

Întrucât art. 9 din Legea nr. 143/2000 normează distinct activitatea de *finanțare* a traficului de droguri, incriminând autonom actele de complicitate constând în punerea la dispoziție a fondurilor bănești, considerăm că, atunci când actele de înlesnire a cultivării îmbracă forma unui act de finanțare – plata chiriilor, a utilităților, remiterea banilor necesari cumpărării produselor și dispozitivelor agricole –, fapta nu constituie o complicitate la trafic în varianta cultivării, ci infracțiunea autonomă prevăzută de art. 9.

Ultima ipoteză analizată a permis identificarea unor *complici specializați în înlesnirea cultivării*: persoanele juridice specializate în furnizarea de produse agricole destinate cultivării fără drept, a căror activitate de înlesnire poate începe chiar înainte de adoptarea rezoluției infracționale a autorului. Activitatea acestora se circumscrie unei complicități autonome, anterioare, situate în faza actelor premergătoare, cu caracter licit – operațiunile cu aceste produse nefiind incriminate –, care dobândește relevanță penală abia în momentul în care cultivatorul adoptă rezoluția infracțională și apelează la serviciile furnizorului. Până la o eventuală incriminare autonomă a unor atare acte specializate de complicitate, acestea rămân în afara incriminării și dobândesc valență penală numai subsecvent și dependent de acțiunea autorului, încadrarea lor juridică, sub aspect obiectiv și subiectiv, fiind subordonată celei a autorului, fără a li se putea oferi o calificare de sine stătătoare.

Fabricarea și convergența cu operațiunile cu precursori

În ceea ce privește *fabricarea*, subliniem necesitatea renunțării la înțelesul uzual din limba română, prin echivalarea ei cu producția, interpretare contrară definițiilor oficiale din Convențiile din 1961 și 1971, preluate fidel prin Legea nr. 339/2005, și de natură să îi restrângă sfera de aplicare. Propunem ca prin fabricare să fie înțeles *acel ansamblu de activități, cu excepția celor de producere, care permit obținerea de substanțe stupefiante și psihotrope, sintetice și semisintetice, inclusiv prin procese de purificare și transformare a acestora, indiferent de mijloacele folosite și de cantitatea rezultată*.

Întrucât fabricarea nu poate fi realizată fără utilizarea precursorilor, un spațiu generos a fost alocat punctelor de convergență dintre această infracțiune și cea de efectuare fără drept a operațiunilor cu precursori. La momentul adoptării, Legea nr. 143/2000 a constituit cadrul general de incriminare atât al operațiunilor ilicite cu substanțe stupefiante și psihotrope, cât și al celor cu precursori, însă evoluția legislativă a condus la formarea unui cadru special, Legea nr. 142/2018, în cuprinsul căruia au fost preluate normele privind precursorii. În Legea nr. 143/2000 au rămas totuși reminiscențe ale acestei reglementări, care nu își mai găsesc

justificarea. În consecință, *propunem eliminarea tabelului al IV-lea din Legea nr. 143/2000*, întrucât enumerarea acestor substanțe în anexa unei legi care nu le reglementează statutul este redundantă și de natură să producă confuzie, noul cadru normativ completându-se cu Regulamentele (CE) nr. 273/2004 și nr. 111/2005, care conțin asemenea liste, înnoite constant; de asemenea, *propunem eliminarea definițiilor precursorilor din art. 1 lit. a) și e) din Legea nr. 143/2000*, lipsite de utilitate de vreme ce prin această lege nu mai este normată nicio operațiune cu precursori, iar noua lege conține definiții de actualitate, cu trimitere directă la cele două regulamente europene.

Înțelegerea corectă a *definiției precursorilor* este importantă mai ales atunci când aceștia sunt incluși în compoziția unor medicamente procurate special pentru extragerea lor și întrebuințarea la fabricarea de droguri. Efectuarea operațiunilor fără drept cu aceste medicamente, în scopul extragerii precursorilor, pe teritoriul unional și în relațiile cu statele terțe, este exclusă din tipicitatea infracțiunii prevăzute de art. 20 din Legea nr. 142/2018; raportat însă la metoda de achiziție, la quantum și la stadiul extragerii, fapta poate fi încadrată ca tentativă la fabricarea de droguri, fie în temeiul art. 12 alin. (1), când medicamentele au început să fie folosite prin extragerea precursorilor, fie în temeiul art. 12 alin. (2), când nu au început încă să fie folosite, situație asimilată *procurării mijloacelor și luării măsurilor în vederea comiterii infracțiunii*. În schimb, pe fondul modificării operate prin Regulamentul (UE) nr. 1259/2013, aceleași fapte săvârșite în legătură cu medicamentele care conțin efedrină și pseudoefedrină, în relațiile comerciale cu state terțe, se circumscriu în continuare tipicității art. 20 din Legea nr. 142/2018.

Explicațiile din perspectivă tehnică au evidențiat absorbția chimică a precursorului în masa drogului, până la pierderea individualității sale în procesul de fabricare, și au susținut teza incidenței *unității legale de infracțiune, în forma complexității naturale, prin absorbția infracțiunii de efectuare de operațiuni fără drept cu precursori în cea de fabricare de droguri*, incidență care trebuie să se reflecte în regimul sancționator. În ipoteza contrară, în care precursorii și drogurile pot fi identificați în individualitatea lor, vor opera prevederile pluralității de infracțiuni, în forma concursului. Analiza ipotezelor de convergență a clarificat sfera actelor de executare specifice fiecărei infracțiuni și a dat relevanță actelor de executare sau de înlesnire a fabricării săvârșite de furnizorul de precursori.

Transformarea și extragerea

Interpretarea originară a *transformării* se limitează la conversia unui drog într-un alt drog, nou, distinct de cel inițial, care dobândește entitate materială în urma acestei operațiuni, procesul incluzând toate operațiunile de modificare a compoziției chimice, a culorii și chiar a stării de agregare. Subliniem necesitatea înțelegerii noțiunii sub toate etapele procesului, pentru evitarea întrebuițării eronate a terminologiei în cazurile în care are loc numai o simplă schimbare a stării de agregare (*exempli gratia*, lichefierea cocainei solide în scopul disimulării în diverse corpuri, pentru a fi transportată fără a fi depistată). Particularitatea mecanismului concret de săvârșire face ca transformarea să constituie o *infracțiune simplă, în forma unității naturale colective*, natură care înlesnește calificarea operațiunilor de transformare a unui drog de risc într-un drog de mare risc, și viceversa, fie în forma unei infracțiuni simple de trafic, cu reținerea atât a formei tip, cât și a formei agravate, fie în forma unui concurs de infracțiuni. Atunci când, în scopul eludării incriminării, drogul este transformat într-o substanță care nu se află sub control, iar efectele „noului drog” pun în pericol grav sănătatea publică, legiuitorul este obligat să intervină prin introducerea acestuia în categoria substanțelor controlate; până la intervenția legislativă însă, lipsa oricărei măsuri de control obligă la constatarea lipsei de tipicitate a faptei, impusă de principiile legalității incriminării și a sancțiunilor.

Extragerea trebuie interpretată în conformitate cu înțelesul acordat prin Convenția din 1961, respectiv extragerea unei substanțe psihoactive sau stupefiante dintr-o plantă sau dintr-o materie primă brută care o conține, înțelegere care previne întrebuițarea noțiunii pentru proceduri care nu reprezintă acțiuni de extragere, ci de izolare, precum izolarea drogului dintr-un corp în care a fost disimulat în vederea transportării clandestine. Având în vedere specificul biochimic al operațiunii, atunci când fapta este depistată în etapa actelor pregătitoare, aceste acte trebuie cercetate prin raportare la materialele, instrumentele și mijloacele necesare în mod specific procesului de extragere a unei substanțe particulare dintr-o anumită plantă sau dintr-un anumit compus, numai astfel putându-se stabili calificarea justă a lor și distingerea corectă de alte infracțiuni, precum deținerea de precursori.

Prepararea și circumstanța agravantă a amestecării drogurilor

În privința *preparării*, cercetarea doctrinei autohtone a evidențiat o îndepărtare de sensul originar conferit prin Convențiile din 1961 și 1971. Propunem ca prepararea să fie înțeleasă ca acea activitate în cadrul căreia o substanță aflată sub control este amestecată fie cu una sau mai multe substanțe aflate sub control, fie cu alte substanțe neaflate sub control,

indiferent de starea lor de agregare, în scopul obținerii unui preparat. Această înțelegere permite distingerea preparării de fabricare: în cazul fabricării se combină mai multe substanțe în scopul obținerii unei substanțe active plasate sub control (spre exemplu, cocaina), pe când în cazul preparării se folosește substanța activă deja obținută, în combinație cu alte substanțe (spre exemplu, combinarea cocainei cu heroina în scopul obținerii amestecului *speedball*); definițiile autohtone ar pune semnul echivalenței între cele două operațiuni și ar face redundantă enumerarea lor expresă în textul de incriminare.

Pentru înțelegerea *modus operandi* al preparării, în lucrare sunt examinați aditivii utilizați la adulterarea drogurilor în scopul măririi masei, al potențării sau al reducerii efectelor, motivele adulterării anumitor droguri numai cu anumiți aditivi specifici, precum și cazuri concrete în care adulterarea a cauzat creșterea riscului pentru viață și sănătate, explicații care fundamentează analiza circumstanței agravante speciale a amestecării drogurilor cu alte substanțe care le-au mărit pericolul pentru viața și integritatea persoanelor. Agravanta este admisibilă atunci când se probează adulterarea drogului fie cu alte droguri, fie cu substanțe care nu sunt droguri, de natură să sporească gradul de pericol prezentat de drog în forma sa comună. Reținerea ei nu este condiționată de concretizarea efectivă a creșterii prejudiciului pentru sănătate, fiind suficient să se probeze *creșterea stării de pericol în urma adulterării*, cu consecința logică a creșterii posibilului prejudiciu: agravanta nu necesită cauzarea efectivă a unei vătămări (*in concreto*), ci numai crearea posibilității nașterii riscului unei atare vătămări (*in abstracto*). Totodată, reținerea ei este condiționată de dovedirea cunoașterii faptului adulterării sau a existenței unei bănuieli în acest sens, urmată de acceptarea efectuării operațiunii chiar și în atare condiții.

Experimentarea și administrarea de droguri altei persoane

Cu referire la *experimentare*, evidențiem necesitatea distincției dintre experimentarea de droguri asupra propriei persoane, care rămâne în sfera traficului național de droguri, și experimentarea asupra altei persoane, care intră sub incidența infracțiunii de administrare de droguri altei persoane. Între cele două infracțiuni pot fi generate confuzii, întrucât administrarea de droguri altei persoane incriminează numai ipoteza drogurilor de mare risc, astfel încât administrarea drogurilor de risc rămâne sub egida traficului de droguri. Această diferență cauzează inechități în privința regimului sancționator: în cazul administrării unui drog de *mare risc*, autorul beneficiază de un regim sancționator mai atenuat, pe când în cazul administrării unui drog *de risc*, de o periculozitate mai redusă, i se aplică un regim mai

aggravat, fapta circumscriindu-se variantei efectuării oricărei alte operațiuni cu droguri din latura obiectivă a traficului; se ajunge astfel la situații contradictorii, în care o faptă de gravitate mai scăzută este sancționată mai dur decât una de gravitate mai ridicată. O altă inechitate: autorul care administrează un drog de mare risc, pe care în prealabil îl poate și deține, beneficiază de o pedeapsă de trei ori mai mică decât dacă ar fi fost depistat numai cu acel drog la deținere, faptă încadrată în prevederile traficului.

Drept urmare, *de lege ferenda* se impune amendarea incriminării din art. 7 prin *introducerea în sfera de incriminare a administrării și a drogurilor de risc și prin adaptarea regimului sancționator* la gradul de pericol reprezentat pentru sănătate de substanța administrată. Stringența amendării vine cu atât mai mult cu cât sunt întâlnite cazuri în care autorii recurg la administrarea de droguri în scopul înlesnirii săvârșirii altor infracțiuni – ipoteze de convergență cu traficul de persoane, cu infracțiunile contra sănătății și integrității, cu violul și tâlhăria, examinate în lucrare –, în care, într-o situație de fapt similară, încadrarea juridică și tratamentul sancționator diferă numai din cauza naturii diferite a substanței.

4.2. Actele de trafic propriu-zise

În această categorie sunt examinate *oferirea, vânzarea, punerea în vânzare, cumpărarea și procurarea*, care se circumscriu specificului laturii comerciale a traficului de droguri.

Oferirea

Analiza *oferirii* a debutat cu examinarea caracteristicilor pe care o ofertă de droguri trebuie să le îndeplinească pentru a fi tipică. Întrucât traficantul poate face diferite oferte, orale sau scrise, care, în raport de canalul de transmitere, pot ajunge sau nu la destinatar, iar uneori sunt respinse automat de acesta pe fondul dezinteresului, am analizat în care dintre aceste cazuri fapta întrunește elementele de tipicitate. Am conchis că oferirea se consumă la momentul efectuării ofertei verbale, unilaterale, serioase, intenționale și explicite, adresate de traficant unei persoane determinate, chiar și în lipsa înfățișării sau remiterii drogurilor și fără a fi necesar ca oferta să fie acceptată. Un atare act este apt să dea naștere unei stări de pericol abstract pentru sănătatea publică și face parte din categoria actelor incriminate în mod anticipativ unei lezări efective a valorii sociale. Pe fondul constatării unor puternice elemente de similaritate între oferirea de droguri, îndemnul la consumul de droguri și instigarea la traficul de droguri, s-a impus și analiza acestor trei instituții, care a evidențiat imperativul unei

distincții clare între ele, întrucât reprezintă infracțiuni diferite, cu regimuri de reglementare și de sancționare diferite.

Vânzarea și cumpărarea. Migrarea pieței în mediul online

Analiza cazuisticii în materie de *vânzare și cumpărare de droguri* cu cantități reduse a evidențiat o schimbare de paradigmă a pieței de tranzacționare: pe fondul disponibilității tot mai ridicate a serviciilor de internet, a platformelor sociale, a magazinelor online și a măsurilor de criptare puse la dispoziția utilizatorilor, participanții la trafic au mutat o parte semnificativă a pieței din mediul stradal în cel online. Aspectul îngrijorător este că drogurile vândute prin internet devin accesibile unui număr tot mai mare de persoane, chiar și unora care nu au mai consumat droguri înainte. Fenomenul trebuie contracarat prin măsuri legislative, motiv pentru care am examinat posibilitatea tragerii la răspundere penală a administratorilor acestor servicii pentru înlesnirea traficului de droguri.

Răspunderea furnizorilor de servicii electronice: Regulamentul (UE) 2022/2065 și Legea nr. 50/2024

Punctul de plecare l-a constituit Regulamentul (UE) 2022/2065 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 octombrie 2022 privind o piață unică pentru serviciile digitale (Regulamentul privind serviciile digitale). Analiza a evidențiat faptul că acesta nu reglementează o formă de răspundere penală a furnizorilor de servicii sau a persoanelor din subordinea lor pentru încălcarea obligațiilor prevăzute, ci numai o răspundere administrativă. Cu toate acestea, în domeniile în care Regulamentul lasă în competența autorităților naționale atribuțiile de control și supraveghere, el permite legiuitorului național să reglementeze și alte forme de răspundere, o aplicabilitate particulară a acestei norme generale fiind evidențiată în cazul art. 9 alin. (6) și al art. 10 alin. (6); în aceste arii de competență, autoritățile naționale pot norma, așadar, și forme de *răspundere penală*.

Pentru înțelegerea impactului Regulamentului asupra legislațiilor interne, s-a procedat la analiza comparativă a modalității de asigurare a aplicării lui de către legiuitorul român, prin Legea nr. 50/2024 privind stabilirea unor măsuri pentru aplicarea Regulamentului (UE) 2022/2065, și de către legiuitorul francez, prin Legea nr. 2004-575 din 21 iunie 2004 privind încrederea în economia digitală. Examinarea art. 32 din Legea nr. 50/2024 a permis constatarea că legiuitorul național a proclamat un regim de protecție a utilizatorilor superior Regulamentului, prevăzând răspunderea contravențională pentru încălcarea obligațiilor preluate din Regulament numai în măsura în care fapta nu întrunește, potrivit legii penale,

elementele constitutive ale unei infracțiuni; cele 54 de conduite enumerate vor fi sancționate contravențional numai dacă nu pot fi încadrate penal. Cu toate acestea, spre deosebire de legiuitorul francez, legiuitorul intern nu s-a preocupat de reglementarea *expressis verbis* a unor *infracțiuni speciale* în sarcina furnizorilor de servicii pentru încălcarea obligațiilor din Regulament.

Modelul francez

Legiuitorul francez a asigurat un standard de protecție mai ridicat, efectele asigurării aplicabilității Regulamentului resimțindu-se atât asupra Legii privind încrederea în economia digitală, cât și asupra Codului penal francez. Prin art. 6 pct. IV lit. A din Legea nr. 2004-575, astfel cum a fost modificată prin art. 48 din Legea nr. 2024-449 din 21 mai 2024, a fost reglementată îndatorirea furnizorilor de servicii de găzduire de a participa la prevenirea diseminării conținuturilor ilegale care întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de trafic de droguri, în varianta prevăzută de art. 222-39 din Codul penal francez, furnizorii având obligația de a informa de îndată autoritățile cu privire la traficul de droguri care le-a fost raportat – raportare care poate fi efectuată în temeiul art. 16 din Regulament – și care este comis de utilizatorii serviciilor proprii, nerespectarea acestei obligații fiind pedepsită. Tot penal este sancționată, prin art. 6 pct. IV lit. C, nerespectarea îndatoririi prevăzute de art. 18 din Regulament, de a informa de îndată organele abilitate atunci când furnizorul intră în posesia unor informații care generează suspiciunea comiterii unei infracțiuni, comportament ce poate fi calificat ca o acceptare cu ușurință a săvârșirii infracțiunii. În fine, potrivit art. 6-2-1 din aceeași lege, este pedepsită fapta furnizorului de servicii de găzduire de a nu elimina, în 24 de ore de la primirea cererii de îndepărtare formulate în temeiul art. 9 din Regulament, conținutul ilegal reprezentat de transferul sau oferirea de stupefiante, fapta fiind cu atât mai gravă cu cât furnizorul, încunoștințat expres de organele judiciare, alege să rămână în pasivitate.

Incriminarea încălcării acestor conduite nu reprezintă o sancționare a furnizorului pentru participație la traficul de droguri, ci pentru încălcarea unor obligații de importanță substanțială prevăzute prin Regulament, și constituie o metodă eficientă de responsabilizare a furnizorilor în cooperarea pentru combaterea fenomenului infracțional în mediul virtual. Apreciem, de aceea, necesară *de lege ferenda* intervenția legiuitorului intern, după modelul celui francez, în sensul *reglementării prin Legea nr. 50/2024 a unor forme de răspundere penală pentru încălcarea acestor obligații*. Raportat la importanța respectării lor pentru

realizarea dezideratului Regulamentului, la faptul că furnizorii pun pe piață un serviciu aflat în gestiunea proprie și că sunt încunoștințați în mod specific cu privire la săvârșirea unei fapte penale prin serviciul propriu, reglementarea unei răspunderi penale este singura aptă să garanteze protecția valorilor sociale împotriva urmăririi socialmente periculoase pe care încălcarea ar putea să o genereze.

Impactul Regulamentului s-a resimțit și asupra Codului penal francez: potrivit art. 323-3-2, este pedepsită fapta furnizorului unui serviciu de tip platformă online, menționat în art. 6 pct. I pct. 4 din Legea nr. 2004-575, care restricționează accesul la serviciu persoanelor ce utilizează tehnici de anonimizare a conexiunilor sau care nu respectă obligațiile prevăzute de art. 6 pct. IV din aceeași lege ori de art. 15, art. 16 și art. 18 din Regulament, de a permite cu bună știință transferul de produse, conținuturi sau servicii al căror transfer, ofertă, achiziție sau deținere este în mod vădit ilegală. Inspirându-se din incriminarea analoagă din § 127 al Codului penal german, legiuitorul francez a incriminat astfel fapta administratorilor de platforme care îngăduie cu bună știință ca prin serviciile oferite să fie puse în vânzare bunuri a căror deținere este interzisă, precum drogurile, depășind impedimentul imposibilității sancționării complicității platformelor la infracțiunile comise prin intermediul lor. Infracțiunea poate fi calificată atât ca o incriminare a complicității pasive la săvârșirea infracțiunilor prin serviciul propriu, cât și ca o infracțiune prin care complicitatea este sancționată autonom, prin punerea la dispoziție a platformei sau a „canalului” securizat de tranzacționare.

Modelul britanic

În completarea instrumentelor europene, am prezentat și modelul britanic, Legea privind siguranța online din Marea Britanie reprezentând un instrument de referință pentru tragerea la răspundere a operatorilor de platforme, întrucât reglementează într-o manieră fermă și exigentă obligațiile acestora. În Anexa a 7-a a legii sunt enumerate *infracțiunile prioritare*, al căror conținut ilegal este considerat cel mai grav și cu cea mai largă răspândire în mediul online, printre acestea figurând *expressis verbis* traficul de droguri și de substanțe psihoactive, astfel cum sunt reglementate prin Legea privind abuzul de droguri din 1971, de unde se deduce caracterul agravat atribuit de legiuitorul englez traficului comis prin servicii digitale. Examinarea coroborată cu obligațiile normate prin lege a condus la constatarea că furnizorii de servicii au obligația să creeze algoritmi digitali de natură să depisteze riscul utilizării serviciilor lor în scopul vânzării ilegale sau oferirii spre vânzare a drogurilor, al

furnizării produselor destinate administrării sau preparării drogurilor ori al instigării la orice altă infracțiune din Legea privind abuzul de droguri. Această lege este unul dintre primele instrumente prin care este reglementată *răspunderea penală* a angajaților sau a cadrelor de conducere ale serviciilor electronice pentru nerespectarea prevederilor impuse în legătură cu prestarea obiectului de activitate, dar și, în mod direct, pentru *participație* la săvârșirea unor infracțiuni comise prin intermediul serviciului propriu.

Răspunderea penală a platformelor de lege lata și propunerea de lege ferenda

Întrucât Regulamentul lasă în competența autorităților naționale reglementarea unei răspunderi penale a furnizorilor, opinăm că, în cazurile în care conduita acestora poate fi încadrată în prevederile legii penale generale sau speciale, ea este susceptibilă de a fi sancționată conform prevederilor interne, analiza modalității de respectare a *obligațiilor impuse* având o influență semnificativă asupra modului în care poate fi atribuită răspunderea penală. Considerăm că o platformă poate fi ținută răspunzătoare penal pentru complicitate la traficul național sau internațional de droguri, în funcție de piața de distribuție a serviciilor, dacă prin serviciile furnizate este înlesnită săvârșirea acestor infracțiuni. *De lege lata*, analiza se va putea efectua din perspectiva răspunderii penale a persoanei juridice pentru fapta proprie, în condițiile art. 135 și urm. din Codul penal, distinct de răspunderea administratorului pentru fapta proprie. În ambele cazuri, răspunderea trebuie analizată *factual*, pornind de la natura și gradul de respectare a obligațiilor speciale și generale impuse prin Regulament sau prin Legea nr. 50/2024, în fiecare speță în parte; spre exemplu, o platformă foarte mare ar putea răspunde penal pentru complicitate la trafic de droguri dacă s-ar stabili că nerespectarea vădită a *obligațiilor de diligență* – atât a celor speciale impuse acestei categorii de furnizori, cât și a celor generale – a avut ca urmare înlesnirea comiterii infracțiunii.

Pe fondul constatării unei lacune legislative privind incriminarea autonomă a complicității prin asistență a furnizorilor de servicii electronice, *de lege ferenda* apreciem oportună reglementarea prin Codul penal a unei infracțiuni prin care să fie incriminată de sine stătător *complicitatea la săvârșirea de infracțiuni prin intermediul unei platforme online*, precum au procedat legiuitorul german și cel francez. Pentru această incriminare *ex novo* avansăm denumirea marginală *neluarea sau nerespectarea măsurilor de siguranță online de către furnizorii de servicii electronice* și următorul conținut constitutiv: *fapta furnizorului de servicii electronice de a nu respecta obligațiile prevăzute de art. 9, art. 10, art. 15, art. 16 și art. 18 din Regulamentul (UE) 2022/2065, dacă fapta a fost de natură să înlesnească*

transferul de produse, conținuturi sau servicii al căror transfer, oferire, vânzare sau deținere este interzisă prin lege, se pedepsește.

O atare incriminare se impune raportat la realitățile infracționale virtuale curente, întrucât va conștientiza și mai puternic furnizorii cu privire la sancțiunile de care sunt pasibili în cazul nerespectării Legii nr. 50/2024 și a Regulamentului. Ea va putea fi calificată ca o formă de complicitate autonomă prin asistență și va permite reținerea unei complicități cu titlu general la orice infracțiune comisă prin intermediul platformei, fără ca tipicitatea infracțiunii autonome să fie condiționată de comiterea unei anumite infracțiuni. Precizarea expresă a celor cinci prevederi din Regulament se întemeiază pe faptul că acestea garantează depistarea conținutului ilegal încărcat pe platformă, respectarea lor cu diligență permițând identificarea din timp a începerii săvârșirii infracțiunii și luarea măsurilor legale pentru împiedicarea continuării ei. Reținerea acestei forme autonome de complicitate nu va fi incompatibilă cu reținerea complicității ca formă de participare secundară la o altă infracțiune comisă prin intermediul platformei, susținând, în acest sens, posibilitatea reținerii în concurs a noii incriminări cu complicitatea la trafic de droguri.

4.3. Actele auxiliare de trafic

Actele auxiliare de trafic sunt denumite astfel întrucât nu asigură în mod direct un folos patrimonial sau nepatrimonial, având numai rolul de a contribui la obținerea acestuia, folosul propriu-zis obținându-se în urma actelor de trafic propriu-zise, prin care se transferă dreptul de proprietate. În această categorie au fost analizate *deținerea*, precum și elementele materiale prin care drogurile sunt mutate dintr-o locație în alta: *transportarea*, *trimiterea* și *livrarea cu orice titlu*.

Deținerea

Deținerea poate fi *directă* și *imediată* – actuală, efectivă, materială –, atunci când proprietarul are drogurile în stăpânirea *de facto* și dispune de un contact neîntrerupt cu acestea, dar și *indirectă* și *mediată*, exercitată de la distanță, fără contact fizic. Relevant, în cazul oricărei forme de posesie, este ca drogul să se afle sub controlul voinței agentului; tipicitatea nu este condiționată de o posesie fizică, atât timp cât există stăpânirea funcțională în virtutea căreia se poate dispune de drog. O interpretare restrictivă, limitată la posesia de fapt, ar facilita eludarea răspunderii penale de către marii traficanți care gestionează comenzile (*ad exemplum*, negociază vânzarea, dispun livrările, coordonează distribuția și

transportul) prin mijloace de comunicare criptate, de la distanță, fără a se afla vreodată în posesia de fapt a drogurilor, dar și de către aceia care, deși negociază tranzacția față în față cu cumpărătorul, nu dețin drogurile asupra lor, în scopul prevenirii autoîncriminării, ci îl direcționează pe beneficiar la depozit pentru a le ridica personal; asemenea situații ar rămâne în afara rigorilor penale, cu eludarea rațiunii avute în vedere de legiuitor.

Drogurile pot fi deținute și de mai multe persoane împreună, care devin coautori la deținerea aceleiași cantități, fiecare beneficiind de un drept de dispoziție asupra întregii cantități, aspect important atât la stabilirea încadrării juridice, cât și la individualizarea pedepsei. Chiar dacă o parte dintre coautori deține droguri de risc, iar cealaltă droguri de mare risc, ori o parte deține o cantitate mai mică, iar cealaltă una mai ridicată, ori o parte deține direct, iar cealaltă indirect, prin prisma puterii de dispoziție a tuturor asupra întregii mase de droguri, la încadrarea juridică a fiecăruia va fi reținută întreaga cantitate, atât a drogurilor de risc, cât și a celor de mare risc. Această cantitate conferă faptei o gravitate sporită, poate atrage circumstanța agravantă generală a săvârșirii faptei de trei sau mai multe persoane împreună, prevăzută de art. 77 lit. a) din Codul penal, și, în final, o pedeapsă mai ridicată.

Identificarea unor aderențe și reziduuri de stupefiante pe diverse accesorii nu întrunește elementele de tipicitate, în măsura în care acestea nu mai sunt proprii consumului, întrucât nu s-ar putea proba că autorul a deținut anterior o cantitate cel puțin proprie consumului personal. În schimb, deținerea plantelor psihoactive și a părților din acestea este tipică chiar dacă în masa vegetală nu se depistează substanță psihoactivă; în caz contrar, ar fi superfluă enumerarea separată a substanței și a plantei. Deținerea drogurilor la date sau în locații distincte nu determină, de drept, reținerea unui concurs de infracțiuni: în raport de circumstanțele de comitere, de intervalul de timp al deținerii și de rezoluția infracțională avută în vedere la intrarea în posesie, este posibilă incidența unei singure infracțiuni de deținere, care se întinde pe întreaga perioadă și acoperă toate locațiile.

Analiza faptei de *primire temporară în detenție* a unor droguri, numai în scopul prevenirii depistării proprietarului cu acestea asupra sa, a convers înspre calificarea ei ca o complicitate la trafic de droguri, iar nu ca tănuire: prin prisma caracterului de infracțiune continuă, infracțiunea principală din care provine drogul încă nu s-a epuizat. Ipoteza ilustrează încă o dată posibilitatea exercitării detenției în mod mediat, prin intermediul unei alte persoane. Cu toate că, *de facto*, acțiunea ar putea fi calificată ca o deținere în litera legii, ea trebuie analizată în ansamblul circumstanțelor în care s-a acordat ajutorul și în raport de intenția cu care s-a săvârșit, în spiritul legii: persoana nu exercită detenția în interes propriu,

precum autorul, ci o detenție materială, impersonală, în interesul autorului și numai în scopul de a-l ajuta, pentru o scurtă perioadă, fără să intenționeze să se angreneze în operațiuni de punere în circulație. Fapta nu poate fi, așadar, nici act de executare specific *verbum regens*, nici deținere în vederea efectuării ulterioare de operațiuni privind circulația drogurilor, ci se circumscrie formei de complicitate prevăzute de art. 48 alin. (2) din Codul penal, tănuirea concomitentă: persoana promite, în timpul săvârșirii infracțiunii principale, că va tănui (în varianta primirii temporare, cu obligația de restituire) bunurile provenite din infracțiune.

Delimitarea deținerii în scopul consumului de deținerea în scopul traficului. Criteriul cantității

Un alt aspect controversat este cel al criteriilor de diferențiere între deținerea de droguri în scopul consumului propriu și deținerea în scopul traficului, în legislația și jurisprudența internă neexistând un set de criterii de referință unanim recunoscute la care organele judiciare să se raporteze atunci când starea de fapt prezintă echivocitate. În urma studierii jurisprudenței și doctrinei spaniole, italiene și germane și pornind de la modelul spaniol, s-a procedat la construirea unei *scheme tripartite* cuprinzând criteriile elocvente unei calificări judicioase a faptei, fundamentată pe trei categorii de circumstanțe – referitoare la drog, la persoana detentorului și la modul în care s-a exercitat detenția –, fiecare conținând o serie de criterii de verificat în starea de fapt.

Analiza doctrinei străine a relevat și faptul că organele judiciare, în colaborare cu organele responsabile de sănătatea publică și cu cele legislative, au compilat tabele-anexă cu cantitățile de droguri specifice unei intoxicații individuale de nivel normal, mediu sau cronic și cu numărul de doze necesare consumului personal pentru o perioadă scurtă, necesitatea adoptării unor astfel de tabele fiind ridicată de multă vreme și în doctrina internă. *De lege ferenda*, propunem ca, după modelul spaniol, german și italian, printr-o colaborare interinstituțională între Ministerul Sănătății, Ministerul Justiției, Ministerul Public și Ministerul Afacerilor Interne, să se *reglementeze un tabel cu valorile dozelor minime și maxime specifice consumului personal, pentru fiecare substanță plasată sub control național*.

Criteriul cantității este indispensabil în determinarea pericolozității autorului și a gravității faptei și trebuie să aibă consecințe direct obiectivabile în limitele de pedeapsă. Fapta unui traficant mărunț, al cărui specific este vânzarea cu amănuntul, este de o gravitate mai redusă decât fapta unui traficant obișnuit sau profesionist, care operează cu cantități mai ridicate și în scopul obținerii de profit; or, în prezent, în mod injust și inechitabil, regimul

sanctionator este stabilit în aceleași limite pentru ambii. În consecință, *de lege ferenda*, pornind de la numărul de doze specifice unui consum personal mediu, necesar într-un interval de timp rezonabil, este indispensabil să fie stabilite, prin colaborarea autorităților competente, anumite cantități *mici, standard și mari*, în jurul cărora să graviteze reformarea infracțiunii.

În primul rând, având în vedere confruntarea la scară largă a autorităților cu *traficul de droguri cu cantități reduse*, gravitatea diminuată a acestei fapte și inechitatea aplicării aceluiasi regim sanctionator, opinăm necesară menținerea incriminării, dar sanctionarea ei în limite mai reduse: precum în legislația spaniolă, italiană și germană, apreciem oportună legiferarea, printr-un art. 2¹ în Legea nr. 143/2000, a *unei variante atenuate a traficului de droguri*, având ca obiect traficul cu cantități reduse, specific traficantului mărunț, numărul de doze specific cantității mici urmând a se determina diferențiat, în funcție de natura drogului, de profilul consumatorului român și de aptitudinea cantității de a satisface un număr redus de consumatori pentru un interval redus de timp. În al doilea rând, propunem revizuirea art. 2 prin normarea, în cadrul tipicității obiective, a criteriului cantității *standard*, categorie intermediară ca gramaj și număr de doze, stabilită de autoritățile competente pentru fiecare tip de drog, cu perspectiva alimentării unui segment mai ridicat al pieței de consumatori, aceasta reprezentând infracțiunea cea mai comună în practică. În al treilea rând, pentru o reformă completă și coerentă, considerăm oportună reglementarea, în categoria circumstanțelor agravante speciale din art. 13 din Legea nr. 143/2000, a unei circumstanțe agravante pentru traficearea unor cantități *mari* de droguri, propunere fundamentată pe cazurile deja depistate în jurisprudența internă, care demonstrează rămânerea în urmă a cadrului legislativ față de realitățile factice.

Reglementarea acestor cantități înlesnește diferențierea între traficantul *mărunț*, care efectuează mici acte de comerț pentru a alimenta, de obicei, doar consumatori, într-un număr scăzut, traficantul *obișnuit*, care se îndeletnicește cu astfel de operațiuni în scopul obținerii de profit, și traficantul *profesionist*, care operează numai cu cantități ridicate. Dozele de referință vor constitui un instrument just, transparent și echitabil de încadrare juridică, întrucât vor înlesni activitatea organelor judiciare pe baza unui criteriu obiectiv și îi vor conștientiza pe făptuitori cu privire la infracțiunile pentru care sunt pasibili de răspundere în raport de cantitatea manipulată fără drept.

Absorbția naturală a deținerii în vederea consumului în infracțiunea de trafic

În situația particulară a comiterii unuia dintre elementele materiale comune traficului de droguri și deținerii în scopul consumului propriu, atât în scopul traficului, cât și în scopul consumului, considerăm că traficul de droguri dobândește *caracter complex prin absorbția naturală a infracțiunii de deținere în vederea consumului*. Operează caracterul necesar al absorbției infracțiunii prevăzute de art. 4 în cea prevăzută de art. 2, întrucât săvârșirea acțiunii comune se confundă până într-acolo încât una devine elementul esențial al celeilalte și stă la baza actului ulterior de trafic. Cu toate că aceeași activitate, spre exemplu de cultivare, se comite pe de o parte în scopul consumului propriu, iar pe de altă parte în vederea punerii în circulație, cele două scopuri nu sunt incompatibile, deoarece interdicția generală a *oricărei manipulari a drogurilor fără drept* din art. 2 înglobează și interdicția particulară din art. 4 de a nu manipula droguri în scopul consumului propriu.

Compatibilitatea absorbției este susținută și de nucleul comun de valori sociale protejate prin cele două norme: legătura atât de strânsă a acțiunilor, încât se întrepătrund până la confundare, coroborată cu împrejurările de comitere și cu atingerea aceluiași obiect juridic principal, permite reținerea caracterului necesar al absorbției și conferirea statutului de infracțiune complexă prin absorbție naturală. Elementele constitutive ale art. 4 pot fi *determinate* fără echivoc în art. 2, atât pentru drogurile de risc, cât și pentru cele de mare risc, iar diferența de pericol social dintre cele două infracțiuni se evidențiază cu ușurință în limitele de pedeapsă. În lipsa recunoașterii acestei unități legale, am fi obligați să aplicăm concursul de infracțiuni, instituție care poate determina o dublă sancționare a autorului pentru aceeași acțiune: de vreme ce consumul de droguri nu este pedepsit, autorul ar fi sancționat de două ori pentru același element material, o dată în cadrul laturii obiective a art. 4 și a doua oară în cadrul laturii obiective a art. 2.

Transportarea, trimiterea și livrarea. Deturnarea infrastructurii poștale și de curierat

Analiza jurisprudenței naționale a permis constatarea că o proporție ridicată din drogurile transportate pe teritoriul național sunt introduse din străinătate, motiv pentru care transportarea a fost examinată atât prin prisma modalităților specifice traficului național, cât și a celor specifice traficului internațional. Un accent deosebit a fost acordat deturnării infrastructurii licite a sistemului poștal și de curierat spre transportarea de droguri, legislația națională fiind analizată prin raportare la transpunerea obligațiilor asumate prin Convenția Uniunii Poștale Universale, împreună cu protocoalele succesive, prin Constituția Uniunii

Poștale Universale și prin Convenția contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope din 1988, care conține dispoziții particulare în acest sens; au fost examinate și legislațiile poștale germană și spaniolă, pentru evidențierea metodelor folosite de alte state în combaterea traficului prin poștă sau curierat.

Analiza a evidențiat faptul că, pe fondul lacunelor legislative ale cadrului serviciilor poștale la nivel intern și internațional, asistăm la o deturnare a acestei infrastructuri licite spre transportarea de droguri, prin „racolarea” factorilor poștali și de curierat drept „cărăuși”. În lipsa unor prevederi referitoare la controlul trimiterilor poștale, impuse atât furnizorilor de servicii poștale, cât și angajaților lor, suntem nevoiți să admitem că aceștia acționează ca niște cărăuși care săvârșesc fapta în condițiile unei erori de fapt invincibile asupra tipicității, astfel încât, *de lege lata*, nici angajații, nici societatea angajatoare nu pot fi supuși unei răspunderi penale pentru participare la traficul de droguri.

În vederea combaterii acestui fenomen, considerăm necesară *adoptarea unor forme de control al trimiterilor poștale*, pe două direcții de amendare a legislației: verificarea identității expeditorului și a destinatarului, dublată de examinarea conținutului coletului, fără deschiderea acestuia, la momentul depunerii, cu ajutorul unor dispozitive de scanare, precum scanerile cu raze X, care permit examinarea interiorului trimiterii în timp real, în vederea depistării existenței și naturii substanțelor plasate sub control. Un astfel de control conjugat va reprezenta un instrument eficient în stoparea introducerii drogurilor în rețeaua poștală, va contribui la siguranța rețelei și la prevenirea riscului afectării sănătății agenților poștali care manipulează corespondența cu droguri, iar normarea prin lege a acestor obligații va stabili responsabilități în sarcina furnizorilor de servicii poștale și a angajaților lor, de natură să prevină pătrunderea substanțelor controlate în rețea, iar în caz de nerespectare, să permită antrenarea mecanismelor verificării unei participații la traficul de droguri.

5. Latura subiectivă a infracțiunii și discernământul făptuitorului consumator de droguri

5.1. Intenția de punere în circulație a drogurilor

Analiza laturii subiective a evidențiat faptul că intenția de traficare este formată dintr-un element cognitiv – *conștientizarea*, nealterată de eroare, a săvârșirii unei operațiuni nelegale cu o *substanță aflată sub control național* – și dintr-unul volitiv – *voința* săvârșirii unei astfel de operațiuni cu o atare substanță –, ambele componente trebuind să fie

direcționate înspre finalitatea punerii în circulație a drogurilor, cu consecința diseminării lor în societate. *Per a contrario*, atunci când operațiunile cu droguri nu sunt realizate în vederea punerii în circulație, ci, dimpotrivă, a scoaterii din circulație, fapta nu întrunește condițiile de tipicitate, chiar dacă este săvârșit un act de dispoziție asupra drogurilor. Totodată, atunci când agentul urmărește lezarea sănătății publice prin diseminarea drogurilor, însă în acest demers aduce atingere și altor valori sociale – integrității psihice sau fizice ori patrimoniului unei persoane –, infracțiunea la regimul drogurilor va intra în concurs cu infracțiunea prin care se protejează valorile lezate, precum lovirea sau alte violențe, furtul sau tâlhăria.

5.2. Alterarea discernământului pe fondul consumului de droguri

În partea a doua a capitolului am examinat, dintr-o perspectivă interdisciplinară – juridică și medico-legală psihiatrică –, cauzele, condițiile și circumstanțele ce pot conduce la diminuarea sau abolirea discernământului traficantului, cu consecința restrângerii limitelor răspunderii penale. Prin compoziția chimică și efectele farmacologice, consumul de droguri este susceptibil să altereze *discernământul făptuitorului* în componenta factorului intelectual, a celui volitiv sau a ambelor; inclusiv Organizația Mondială a Sănătății a învederat că substanțele psihotrope pot da dependență și pot stimula sau inhiba sistemul nervos central, cauzând halucinații sau modificări ale funcțiilor motorii, cognitive, ale comportamentului, percepției sau dispoziției.

O persoană nu poate fi trasă la *răspundere penală* în lipsa constatării *responsabilității psihice*. Dacă responsabilitatea psihică aparține domeniului psihologic și este urmarea capacității bio-psihice a persoanei, răspunderea penală aparține domeniului juridic și este consecința săvârșirii unei fapte penale; în procesul de analizare a răspunderii penale este proprie, ca atare, verificarea *in concreto*, mai întâi, a responsabilității psihice, respectiv a integrității factorilor cognitiv și volitiv, pe fondul consumului de droguri. De asemenea, *responsabilitatea* nu se confundă cu *discernământul*: dacă responsabilitatea reprezintă aptitudinea persoanei de a înțelege semnificația acțiunilor sale, dublată de capacitatea de a le controla, discernământul se restrânge la analiza acestor capacități în raport de o anumită faptă concretă, motiv pentru care, în cazul unui concurs de infracțiuni, se poate stabili că în privința unora autorul are discernământ, iar în cazul altora discernământul este abolit sau diminuat.

Consumul de droguri nu cauzează automat abolirea sau diminuarea discernământului, după cum nici nu determină automat instalarea sevrajului sau a dependenței, indiferent că vorbim de un consum singular sau regulat. Existența și gradul de afectare sunt influențate de o

multitudine de factori – starea de sănătate, bagajul genetic, toleranța, metabolismul, gramajul –, astfel încât inclusiv consumul unor droguri ușoare, precum canabisul, poate cauza, la anumite persoane, numai euforie, dezinhibiție sau agitație, fără afectarea discernământului, pe când altora le poate induce ideea paranoidă, iluzii vizuale sau tactile, halucinații, iar în cazul unui consum îndelungat inclusiv intoxicația complicată cu *delirium*, aptă să abolească discernământul. Constatarea responsabilității se face indirect, prin verificarea incidenței unei cauze care o înlătură – cauza de neimputabilitate a iresponsabilității sau a intoxicației involuntare complete – ori o atenuează – intoxicația involuntară incompletă –, incidență care trebuie confirmată prin procedeele probatorii din dosar: în primul rând cele specifice medicinei legale – psihiatria medico-legală, psihologia medico-legală și toxicologia –, iar în al doilea rând cele tradiționale, precum declarațiile martorilor oculari care au constatat direct comportamentul autorului în timpul și imediat după săvârșirea faptei.

5.3. Sevrajul și dependența gravă. Propuneri de lege ferenda

Studiul a constatat că, pe lângă abolirea sau diminuarea discernământului, consumul de droguri poate cauza tulburări mentale și de comportament, precum instalarea sevrăului sau a dependenței, care pot afecta semnificativ facultățile mintale și voliționale. Pentru infracțiunile comise pe fondul bolilor psihice cauzate de consum sau al intoxicației involuntare complete, legiuitorul a reglementat cele două cauze de neimputabilitate. Literatura medico-legală de drept comparat a documentat însă și alte două cauze induse de consum care pot afecta sever capacitățile intelectual-cognitive, sevrăul și dependența, ambele clasificate ca tulburări mentale și de comportament cauzate de utilizarea substanțelor psihoactive prin clasificarea ICD-10-AM; întrucât consecințele lor medicale sunt recunoscute în domeniul medical, se impune ca și legiuitorul român să recunoască efectele sevrăului și ale dependenței grave în procesul de alterare a discernământului. Legiuitorul german a recunoscut pe cale jurisprudențială aceste efecte, verificând incidența lor prin prisma tulburărilor psihice patologice, a tulburărilor de conștiință, a diminuării inteligenței sau a tulburării psihice grave, care pot atrage săvârșirea faptei fără vinovăție, potrivit § 20 din Codul penal german, sau cu o vinovăție redusă, potrivit § 21. Legiuitorul spaniol a optat, în schimb, pentru recunoașterea legislativă, incluzând sevrăul în categoria cauzelor care exonerează de răspundere penală – instituția analoagă cauzelor de neimputabilitate din dreptul intern –, iar dependența în categoria circumstanțelor atenuante legale.

Întrucât *sevrăjul* este catalogat ca o tulburare mentală și de comportament datorată utilizării substanțelor psihoactive, iar sindromul de abținere cauzat de încetarea administrării drogului produce suferințe fizice și psihice care pot ajunge la o intensitate de natură să afecteze discernământul, propunem *de lege ferenda* reglementarea celei mai grave forme a sevrăjului în cadrul cauzei de neimputabilitate a intoxicației, alături de intoxicația datorată alcoolului sau altor substanțe, întrucât și sevrăjul este consecința ingerării unor substanțe. Dacă în cazul intoxicației rămâne valabilă condiția caracterului involuntar și complet, în cazul sevrăjului aceasta nu se mai impune: chiar dacă starea a fost indusă intenționat, ulterior afecțiunea medicală preia controlul funcțiilor intelectual-cognitive până la abolirea discernământului; consumatorul nu își poate induce cu intenție starea de sevrăj, ci ajunge în ea în mod automat, din cauza lipsei administrării în continuare a drogului, iar prevenirea ei ar însemna obligarea autorului să continue consumul, ceea ce ar contraveni rațiunii incriminării infracțiunilor la regimul drogurilor. Atunci când expertiza medico-legală stabilește că sevrăjul nu a determinat abolirea, ci numai diminuarea discernământului – a doua formă progresivă, intermediară, a sevrăjului –, recunoașterea juridică a acestor constatări va permite făptuitorului să beneficieze de circumstanța atenuantă judiciară prevăzută de art. 75 alin. (2) lit. b) din Codul penal.

Sindromul de *dependență* a fost, de asemenea, recunoscut ca o tulburare mentală și de comportament indusă de utilizarea substanțelor psihoactive, formată în urma consumului repetat și implicând dorința puternică de a consuma, dificultăți în controlul tiparului de consum și consecvența în consum în ciuda urmărilor negative. Având în vedere că efectele *dependenței grave* au fost recunoscute în literatura medico-legală, iar o mare parte din infracțiunile la regimul drogurilor comise de micii traficanți-consumatori sunt săvârșite sub imperiul acestei stări, *de lege ferenda* propunem reglementarea ei în cadrul circumstanțelor atenuante legale din Codul penal, ca o recunoaștere a afecțiunii medicale pe fondul căreia consumatorul acționează și în respectarea obligațiilor asumate de statul român prin Convențiile ONU de a manifesta grijă pentru sănătatea consumatorilor. Aplicarea circumstanței va fi condiționată de două cerințe: în primul rând, numai consumatorii-traficanți care suferă de o dependență gravă o vor putea invoca, fiind excluși cei care invocă o simplă stare de dependență, fără să dovedească afectarea capacităților intelectual-cognitive; în al doilea rând, aplicarea ei va fi limitată la consumatorii care comit fapte în scopul obținerii de venituri pentru a-și asigura doza necesară sau la consumatorii-traficanți care efectuează operațiuni specifice traficului mărunț în același scop, limitare care exclude invocarea

nejustificată a circumstanței de către orice făptuitor și în legătură cu orice infracțiune. De beneficiile acestei circumstanțe se vor putea prevala și consumatorii care au săvârșit infracțiunile în prima formă a sevrajului.

În continuarea îmbunătățirii cadrului normativ, subliniem necesitatea verificării și a motivației avute în vedere la momentul intoxicației, prin prisma principiului *actio libera in causa*, în scopul prevenirii eludării răspunderii penale prin provocarea stării de iresponsabilitate. În ipoteza în care autorul se intoxică cu intenție, dar fără a prevedea, deși putea și trebuia să prevadă, posibilitatea comiterii unei infracțiuni în această stare, opinăm în sensul reținerii unei infracțiuni din culpă. Mai mult, pentru evitarea exonerării de răspundere atunci când fapta este sancționată numai dacă este săvârșită cu intenție, propunem *de lege ferenda* legiferarea unei *incriminări ex novo*, precum cea a *intoxicației* din § 323a din Codul penal german: dacă în cazul *actio libera in causa* se pedepsește urmarea produsă, la infracțiunea de intoxicare se incriminează întocmai actul care induce această stare, incriminare atenuată, justificată de poziția subiectivă a autorului și de motivația afectării factorilor intelectual și cognitiv, pe considerentul că, prin intoxicarea intenționată sau din culpă, autorul se pune într-o stare care poate reprezenta un pericol pentru ceilalți.

6. Concluzii finale și sinteza propunerilor de *lege ferenda*

Cercetarea întreprinsă a confirmat faptul că infracțiunea de trafic de droguri, incriminată prin art. 2 din Legea nr. 143/2000, este o infracțiune de pericol abstract, concepută ca o normă-obstacol prin care se protejează valoarea socială monoofensivă, colectivă și impersonală a sănătății publice, al cărei subiect pasiv general nu poate fi decât statul. Din această natură decurg consecințe practice majore: consumarea infracțiunii independent de orice vătămare concretă, imposibilitatea catalogării drogurilor ca obiect material, inoperabilitatea consimțământului consumatorului, precum și necesitatea reținerii concursului de infracțiuni atunci când starea de pericol se materializează într-o vătămare a sănătății sau într-un deces al consumatorului. Analiza celor 18 elemente materiale a relevat imprecizii terminologice, decalaje față de definițiile originare ale Convențiilor din 1961 și 1971, lacune legislative care înlesnesc noile forme de trafic – prin platformele online și prin rețeaua poștală și de curierat – și inechități ale regimului sancționator, care nu diferențiază între traficantul mărunț și cel profesionist. Propunerile de *lege ferenda* formulate în lucrare, sintetizate în cele ce urmează, urmăresc remedierea acestor curențe.

1. Incriminarea, prin două alineate noi ale art. 2 din Legea nr. 143/2000, a unei forme agravate a infracțiunii, în varianta complexității legale, pentru situația în care drogurile de risc sau de mare risc au intrat în posesia consumatorului, cu consecința producerii uneia dintre urmările prevăzute de art. 193 sau de art. 194 din Codul penal, cu limite de pedeapsă majorate progresiv.
2. Completarea definiției noilor substanțe psihoactive cu precizarea că cele incluse în definiția drogului sunt cele stipulate în anexa Deciziei-cadru 2004/757/JAI.
3. Redenumirea cultivării în *cultivarea plantelor ce conțin substanțe stupefiante sau psihotrope* și interpretarea noțiunilor de producere, fabricare, transformare, extragere și preparare în conformitate cu definițiile originare ale Convențiilor din 1961 și 1971.
4. Includerea regnului *Fungi* în definiția drogurilor, completarea tabelelor cu miceliile, sporii și culturile celulare adecvate să producă ciupercile sau substanțele aflate sub control, precum și completarea tabelului al III-lea cu semințele de cannabis.
5. Eliminarea tabelului al IV-lea și a definițiilor precursorilor din art. 1 lit. a) și e) din Legea nr. 143/2000, reglementarea operațiunilor cu precursori fiind asigurată exhaustiv prin Legea nr. 142/2018 și prin regulamentele europene.
6. Amendarea infracțiunii de administrare de droguri altei persoane din art. 7, prin includerea în sfera de incriminare și a drogurilor de risc și prin adaptarea regimului sancționator la gradul de pericol al substanței administrate.
7. Reglementarea, prin Legea nr. 50/2024, după modelul francez, a unor forme de răspundere penală pentru încălcarea obligațiilor esențiale impuse furnizorilor de servicii electronice prin Regulamentul (UE) 2022/2065.
8. Incriminarea *ex novo*, în Codul penal, a infracțiunii de *neluare sau nerespectare a măsurilor de siguranță online de către furnizorii de servicii electronice*, ca formă autonomă de complicitate prin asistență, după modelul § 127 din Codul penal german și al art. 323-3-2 din Codul penal francez.
9. Recunoașterea pe cale doctrinară a schemei tripartite de criterii – referitoare la drog, la persoana detentorului și la modul de exercitare a detenției – pentru delimitarea deținerii în scopul consumului de deținerea în scopul traficului, și reglementarea, prin colaborare interinstituțională, a unui tabel cu dozele minime și maxime specifice consumului personal pentru fiecare substanță aflată sub control.

10. Reformarea infracțiunii de trafic de droguri pe criteriul cantității: introducerea unei variante atenuate, printr-un art. 2¹, pentru traficul cu cantități mici; normarea cantității standard în tipicitatea art. 2; și reglementarea, în art. 13, a unei circumstanțe agravante speciale pentru traficul cu cantități mari.
11. Recunoașterea absorbției naturale a infracțiunii de deținere în vederea consumului propriu (art. 4) în infracțiunea de trafic de droguri (art. 2), atunci când aceeași cantitate este deținută atât în scopul consumului, cât și al traficului, pentru evitarea dublei sancționări.
12. Instituirea unor forme de control al trimiterilor poștale – verificarea identității expeditorului și a destinatarului, dublată de scanarea neintruzivă a conținutului la momentul depunerii –, cu stabilirea unor responsabilități în sarcina furnizorilor de servicii poștale și de curierat și a angajaților acestora.
13. Reglementarea celei mai grave forme a sevrajului în cadrul cauzei de neimputabilitate a intoxicației, fără condiția caracterului involuntar, și recunoașterea formei intermediare a sevrajului ca temei al circumstanței atenuante judiciare prevăzute de art. 75 alin. (2) lit. b) din Codul penal.
14. Reglementarea dependenței grave de droguri ca circumstanță atenuantă legală, aplicabilă consumatorilor-traficanți care dovedesc afectarea capacităților intelectiv-cognitive și care comit fapte în scopul asigurării dozei necesare.
15. Incriminarea *ex novo* a intoxicației, după modelul § 323a din Codul penal german, pentru sancționarea autorului care se pune, cu intenție sau din culpă, într-o stare de iresponsabilitate ce poate reprezenta un pericol pentru ceilalți.

Alături de aceste propuneri de reformă legislativă, lucrarea avansează soluții de *lege lata* pentru problemele de încadrare juridică identificate în practică – concursul dintre traficul de droguri și infracțiunile contra integrității corporale, aplicarea teoriei imputării obiective în cazul decesului consumatorului, complicitatea atipică la cultivare, deținerea mediată și în coautorat, calificarea primirii temporare în detenție ca act de complicitate, răspunderea penală a platformelor online în temeiul dreptului penal general –, cu speranța că prezenta lucrare va constitui un instrument util atât pentru teoreticieni, cât și pentru practicieni.

Cuprins

Abrevieri

Abrevierea unor lucrări citate

INTRODUCERE. CONTEXTUL ACTUAL ȘI IMPORTANȚA TEMEI DE CERCETARE

CAPITOLUL I. RAȚIUNEA INCRIMINĂRII TRAFICULUI DE DROGURI

TITLUL I. SCURTE CONSIDERAȚII PRIVIND EVOLUȚIA INCRIMINĂRII TRAFICULUI DE DROGURI

1. Considerații privind necesitatea formării unui cadru juridic internațional și european de reglementare a operațiunilor cu droguri

2. Instrumente juridice internaționale

2.1. Convenția internațională a opiului de la Haga din 23 ianuarie 1912

2.2. Amendarea cadrului legislativ internațional de control al stupefiantelor prin reglementări adoptate sub egida Societății Națiunilor Unite

2.2.1. Convenția internațională asupra opiului de la Geneva din 19 februarie 1925

2.2.2. Convenția internațională privind limitarea fabricării și reglementarea distribuiri stupefiantelor de la Geneva din 13 iulie 1931

2.2.3. Convenția pentru reprimarea traficului ilicit cu droguri vătămătoare de la Geneva din 26 iunie 1936

2.3. Continuarea amendării cadrului legislativ internațional de control al stupefiantelor prin reglementări adoptate sub egida Organizației Națiunilor Unite

2.3.1. Convenția unică asupra stupefiantelor de la New York din 30 martie 1961

2.3.2. Convenția Națiunilor Unite asupra substanțelor psihotrope de la Viena din 21 februarie 1971

2.3.3. Convenția Națiunilor Unite împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope de la Viena din 1988

2.4. Scurte precizări privind modificarea tabelelor anexă ale Convențiilor ONU din 1961, 1971 și 1988 prin introducerea, radierea sau transferarea dintr-un tabel în altul a substanțelor stupefiante

3. Instrumente juridice europene

3.1. Regulamentul Consiliului nr. 302/93 din 8 februarie 1993 privind înființarea Centrul European de Monitorizare a Drogurilor și Dependenței de Droguri

3.2. Acțiunea comună a Consiliului din 29 noiembrie 1996 privind schimbul de informații referitoare la determinarea caracteristicilor chimice ale drogurilor în vederea îmbunătățirii cooperării între statele membre în combaterea traficului ilicit de droguri (96/699/JAI)

3.3. Acțiunea comună a Consiliului din 17 decembrie 1996 referitoare la apropierea legislațiilor și a practicilor statelor membre ale Uniunii Europene în combaterea toxicomaniei și pentru a preveni și combate traficul ilicit cu droguri (96/750/JAI)

3.4. Acțiunea comună a Consiliului din 19 iunie 1997 cu privire la schimbul de informații, evaluarea riscurilor și controlul noilor substanțe sintetice (97/396/JAI)

3.5. Decizia Consiliului din 28 mai 2001 privind transmiterea unor eșantioane de substanțe controlate (2001/419/JAI)

3.6. Recomandarea Consiliului din 25 aprilie 2002 privind necesitatea de a consolida cooperarea și schimbul de informații între diferitele unități operaționale specializate în combaterea traficului de precursori din statele membre ale Uniunii Europene (2002/C 114/02)

3.7. Decizia-cadru a Consiliului din 25 octombrie 2004 privind stabilirea dispozițiilor minime referitoare la elementele constitutive ale infracțiunilor și pedepselor în materia traficului ilicit de droguri (2004/757/JAI)

3.7.1. Prezentarea sintetică a elementelor esențiale din corpusul normativ al Deciziei - cadru 2004/757/JAI

3.7.2. Modificări fundamentale aduse corpusului normativ al Deciziei – cadru 2004/757/JAI

3.7.3. Procedura de modificare a statutului juridic al unei NSP în drog în sensul art. 1, pct. 1, lit. b) din Decizia – cadru 2004/75/ JAI, iar mai apoi în drog în sensul Convențiilor ONU din 1961 și 1971 și colaborarea Comisiei Europene cu Comisia pentru Stupefiante

4. Instrumente juridice naționale

4.1. Primele acte normative de reglementare a substanțelor stupefiante în România în secolul XX

4.2. Reglementarea traficului de stupefiante prin C. pen. din 1936

4.3. Reglementarea traficului de stupefiante prin C. pen. din 1968

4.4. Reglementarea traficului de droguri prin art. 2 din Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri.

4.4.1. Consecințele juridice ale modificării statutului juridic al unei NSP în drog la nivel european și internațional asupra Legii nr. 143/2000. Decizia ICCJ nr. 38/2024.

4.4.2. Scurte diferențieri între integrarea consumatorului de bunăvoie într-un circuit integrat de asistență în baza Legii nr. 143/2000, internarea medicală nevoluntară în baza Legii nr. 487/2002 și aplicarea unei măsuri de siguranță cu caracter medical stipulate de Codul Penal, cu trimitere la jurisprudența națională

TITLUL 2. VALOAREA SOCIALĂ PROTEJATĂ

1. Necesitatea intervenției statului în protejarea valorii sociale a sănătății publice prin incriminarea operațiunilor fără drept cu droguri. Promovarea protecției sănătății publice împotriva traficului și consumului de droguri prin instrumente juridice internaționale, europene și naționale

1.1. Definirea noțiunii de sănătate publică

1.2. Conceptul abstract de sănătate publică - valoare socială colectivă și impersonală. Analiza valorii sociale a sănătății publice prin prisma operațiunilor ce fac obiectul infracțiunii de trafic de droguri - infracțiune fără obiect juridic secundar

1.3. Protejarea valorii sociale a sănătății publice în detrimentul respectării dreptului la autovătămare prin consum prin prisma art. 4 din Legea nr. 143/2000

1.3.1. Considerente privind rațiunea incriminării infracțiunii prev. de art. 4 din Legea nr. 143/2000 și scurte precizări pe marginea conținutului constitutiv

1.3.2. Legitimarea incriminării deținerii de droguri în vederea consumului propriu din perspectiva Constituției României

1.3.3. Legitimarea incriminării deținerii de droguri în vederea consumului propriu din perspectiva Codului Civil

1.3.4. Legitimarea incriminării deținerii de droguri în vederea consumului propriu din perspectiva CEDO

1.3.5. Legitimarea incriminării deținerii de droguri în vederea consumului propriu din perspectiva dreptului comparat

2. Consecințele traficului de droguri asupra sănătății și vieții consumatorului

2.1. Traficul de droguri - infracțiune de pericol abstract și de consumare anticipată

2.2. Posibilitatea reținerii de lege lata a unui concurs de infracțiuni între infracțiunea de trafic național de droguri, prin prisma naturii acestuia de infracțiune de pericol abstract, și o infracțiune intenționată la regimul sănătății și integrității corporale. Propuneri de lege ferenda privind reformarea art. 2

2.3. Inaplicabilitatea cauzei justificative a consimțământului persoanei vătămate în cazul atingerilor aduse sănătății și integrității fizice a consumatorului în situația comiterii infracțiunii de trafic de droguri

2.4. Posibilitatea imputării traficantului a decesului consumatorului în baza teoriei imputării obiective a rezultatului

2.4.1. Scurte considerente privind infracțiunea de trafic de droguri care a avut ca urmare moartea victimei, prev. de art. 11 din Legea nr. 143/2000

2.4.2. Analiza condițiilor teoriei imputării obiective a rezultatului prin raportare la prevederile art. 11 din Legea nr. 143/2000 in abstracto

2.4.3. Aplicarea condițiilor teoriei imputării obiective a rezultatului in concreto la un caz particular

3. Analiza aptitudinii drogurilor de a constitui obiectul material al infracțiunii de trafic de droguri

3.1. Analiza aptitudinii calificării drogurilor ca obiect material prin prisma posibilității de încorporare a valorii juridice protejate

3.2. Analiza aptitudinii drogurilor de a constitui obiect material prin raportare la subiectul pasiv protejat prin infracțiune

3.3. Calificarea drogurilor în cadrul conținutului constitutiv al infracțiunii de trafic de droguri

CAPITOLUL II. LATURA OBIECTIVĂ

a). Definirea noțiunii de „trafic” din denumirea marginală a infracțiunii de trafic de droguri. Exigența existenței unui scop patrimonial la efectuarea operațiunilor privind circulația drogurilor ?

b). Clasificarea formelor traficului de droguri prin raportare la circuitul economic al drogului

TITLUL I. ACTE DE PRODUCȚIE

1. Cultivarea plantelor ce conțin substanțe stupefiante și psihotrope și producerea

1.1. Lămurirea înțelesului noțiunii de cultivare

1.2. Lămurirea înțelesului noțiunii de producere și diferențierea acesteia de noțiunea de cultivare, în acord cu Convenția din 1961

1.3. Cadrul juridic general al cultivării plantelor ce conțin substanțe stupefiante și psihotrope și al producerii preparatelor stupefiante și psihotrope în România

1.4. Precizări preliminare privind taxonomia canabisului

1.4.1. Cadrul juridic al cultivării plantei de canabis

1.4.2. Tehnici de cultivare, înmulțire și recoltare a plantei de canabis în scopul creșterii nivelului de THC din plantă

a). Tehnici de cultivare

b). Tehnici de înmulțire

c). Tehnici de recoltare

d). Însămânțarea semințelor de cannabis urmată de negerminarea acestora, tentativă sau infracțiune consumată de cultivare ?

1.4.3. Precizări particulare privind canabinoizii THC, CBD și CBN.

a). Aspecte juridice privind necesitatea delimitării între canabinoizii THC, CBD și CBN și relevanța probatorie a informațiilor obținute din analiza acestor canabinoizi în procesul penal

b). Relevanța determinării canabinoidului THC și ai metaboliților acestuia în expertizele judiciare

c). Probele biologice cu cea mai mare fiabilitate în detectarea THC-ului și posibile modalități de alterare chimică a acestora de către consumator

1.4. Cultivarea ciupercilor ce conțin substanțe stupefiante și psihotrope

1.4.1. Scurte considerații privind etapele cultivării ciupercilor ce conțin substanțe stupefiante și psihotrope și principalele substanțe active responsabile de efectele psihodelice

1.4.2. Accelerarea procesului de cultivare a ciupercilor cu ajutorul truselor de creștere ca modalitate de eludare a comiterii infracțiunilor de trafic internațional și național de droguri

1.5. Aspecte particulare privind cultivarea plantelor ce conțin substanțe stupefiante și psihotrope

1.5.1. Diferențierea actelor de complicitate de cele de autorat în cazul elementului material al cultivării

1.5.2. Ipoteze atipice de complicitate

a). Complicitatea materială anterioară la cultivare prin cumpărarea semințelor

b). Complicitatea materială la cultivare prin executarea sau folosirea de instalații clandestine destinate racordării la rețeaua electrică sau pentru ocolirea echipamentelor de măsurare în scopul sustragerii energiei electrice necesare desfășurării activităților agricole

c). Aptitudinea actului de finanțare a cultivării ilicite de a constitui complicitate la cultivare sau autorat la finanțarea traficului

d). Complicitate în formă continuată sau concurs de complicități. Situația persoanelor juridice specializate în comercializarea produselor agricole destinate cultivării plantelor ce conțin substanțe stupefiante sau psihotrope

2. Fabricarea

2.1. Lămurirea înțelesului noțiunii de fabricare

2.2. Rolul precursorilor în fabricarea de droguri. Aspecte generale

2.3. Scurte considerații privind rațiunea și obiectivele adoptării cadrului juridic internațional al reglementării operațiunilor cu precursori

2.4. Cadrul juridic național al incriminării infracțiunii de nerespectare a regimului precursorilor de droguri

2.4.1. Scurte considerații referitoare la actele normative succesive incidente în materia reglementării operațiunilor cu precursori, consecințe juridice și propuneri de lege ferenda

2.4.2. Rațiunea incriminării infracțiunii de nerespectarea operațiunilor cu precursori și iradierea urmărilor infracțiunii și asupra altor valorilor sociale adiacente

2.4.3. Definirea conceptelor de precursori, reactivi și solvenți. Relevanța efectuării distincției între aceste trei categorii de substanțe chimice

a). Definirea conceptului de precursor în jurisprudența CJUE prin raportare la medicamentele ce conțin substanțe clasificate. Implicații asupra răspunderii penale și încadrării juridice a faptei

b). Explicarea diferențelor dintre noțiunile de precursori, reactivi și solvenți din punct de vedere chimic și implicațiile juridice ale compoziției chimice a acestora

2.4.4. Modalități de fabricare a unor droguri semisintetice și sintetice cu ajutorul precursorilor, reactivilor și solvenților

a). Modalități de fabricare ilicită a amfetaminelor

b). Modalități de fabricare ilicită a tenamfetaminelor (MDA) și ai analogilor acestora, MDMA și MDE

c). Modalitatea de fabricare ilicită a psilocinei

d). Modalitatea de fabricare ilicită a (+) - lisergidei (LSD)

e). Modalitatea de fabricare ilicită a feniciclidinei (PCP)

2.5. Analiza unor ipoteze de convergență între infracțiunea de nerespectare a regimului precursorilor de droguri și infracțiunea de trafic de droguri

2.5.1. Expunerea problematicei prin exemplificarea unor cazuri de jurisprudență divergentă relevantă

2.5.2. Convergența infracțiunii de fabricare de droguri cu cea de nerespectare a regimului precursorilor de droguri

a). Analiza posibilității reținerii concursului de infracțiuni între forma consumată a infracțiunii de fabricare de droguri și infracțiunea de nerespectare a regimului precursorilor de droguri

b). Analiza posibilității reținerii concursului de infracțiuni între forma tentată a infracțiunii de fabricare de droguri și infracțiunea de nerespectare a regimului precursorilor de droguri

c). Analiza reținerii complexității naturale de infracțiune între infracțiunea de fabricare de droguri și infracțiunea de nerespectare a regimului precursorilor de droguri

2.5.3. Calificarea juridică a unor acte de executare ale furnizorului de precursori de droguri în raport de infracțiunea de fabricare de droguri

3. Transformarea și extragerea

3.1. Lămurirea înțelesului noțiunii de transformare

3.2. Modalități de fabricare a unor droguri semisintetice și sintetice cu ajutorul precursorilor, reactivilor și solvenților

a). Modalitatea de transformare a etriptaminei în DMT

b). Modalitatea de transformare a amfetaminei în acetil-alfa-metilfentanil

c). Modalitatea de transformare a morfinei în heroină

d). Modalitatea de transformare a ecgoninei în cocaină

3.3. Lămurirea înțelesului noțiunii de extragere a substanțelor stupefiante și psihotrope și diferențierea acestora de cea izolare a drogului din alte corpuri străine

3.4. Modalități de extracție a unor droguri din plante cu ajutorul precursorilor, reactivilor și solvenților

a). Procesul de obținere a heroinei în urma extracției din planta *Papaver Somniferum* L.

b). Procesul de obținere a cocainei în urma extracției din frunzele arbustului *Erythroxylum Coca* Lam.

c). Procesul de obținere a catinonei și catinei în urma extracției din arbustul *Catha Edulis* Forsk (Khat)

d). Procesul de obținere a mescalinei în urma extracției din cactusul *Lophophora williamsii* (Peyote)

e). Procesul de obținere a psilocibinei și a psilocinei în urma extracției din ciuperca din genul *Psilocybe*

f). Procesul de obținere a (+) - lisergidei (LSD) în urma extracției din ciuperca *Cornu Secarei* (*Claviceps purpurea*)

3.5. Analiza unor ipoteze particulare regăsite în cazul infracțiunilor de transformare și de extragere de droguri

3.5.1. Transformarea unui drog de risc într-un drog de mare risc

a). Problematici în privința naturii juridice a infracțiunii de transformare de droguri. Infracțiune continuă, simplă sau progresivă

b). Problematici în privința încadrării juridice a infracțiunii de transformare de droguri. Infracțiune simplă, în formă tip și agravată, prev. de art. 2 alin. (1) și (2) din Legea nr. 143/2000 sau concurs de infracțiuni între art. 2 alin. (1) și art. 2 alin. (2) din Legea nr. 143/2000

3.5.2. Transformarea unui drog de mare risc într-un drog de risc

3.5.3. Transformare unui drog într-o substanță care nu se află sub control național. Problematici în privința încadrării juridice a faptei. Începutul unei noi incriminări

3.5.4. Delimitarea între tentativa la extracție de droguri, tentativa la producție de droguri și infracțiunea de deținere de precursori

4. Prepararea

4.1. Lămurirea înțelesului noțiunii de preparare

4.2. Lămurirea înțelesului noțiunilor de adulterare a drogurilor și de aditivi ai drogurilor

4.2.1. Adulterarea drogurilor în scopul creșterea masei drogului

4.2.2. Adulterarea drogurilor în scopul îmbunătățirii efectelor

4.2.3. Adulterarea drogurilor în scopul înlesnirii administrării

4.3. Prezentarea unor aditivi folosiți la prepararea drogurilor

4.3.1. Aditivi comuni utilizați la prepararea drogurilor

4.3.2. Aditivii cei mai des utilizați la prepararea heroinei

4.3.3. Aditivii cei mai des utilizați la prepararea cocainei

4.3.4. Aditivii cei mai des întâlniți în cazul preparatelor din cannabis

4.3.5. Adulterarea drogurilor cu NSP

4.4. Circumstanța agravantă a amestecării drogurilor cu alte substanțe care le-au mărit pericolul pentru viața și integritatea persoanelor

4.4.1. Expunerea unor cazuri concrete în care amestecarea drogurilor cu alte substanțe a determinat creșterea riscului pentru sănătatea și viața consumatorului

a). Expunerea unor cazuri de amestecare a heroinei cu dextrometorfan

b). Expunerea unor cazuri de amestecare a heroinei cu xilazină

c). Expunerea unor cazuri de amestecare a heroinei cu fentanil și derivați ai acestuia

d). Expunerea unor cazuri de amestecare a cocainei cu alte substanțe

e). Posibilități de verificare a purității drogurilor

4.4.2. Analiza circumstanței agravante speciale a amestecării drogurilor cu alte substanțe care le-au mărit pericolul pentru viața și integritatea persoanelor

a). Considerente privind rațiunea agravării faptei

b). Condițiile de admisibilitate ale agravantei

c). Identificarea subiecților activi răspunzători pentru alterarea drogurilor și posibilitatea agravării răspunderii penale

5. Experimentarea

5.1. Lămurirea înțelesului noțiunii de experimentare

5.2. Diferențierea noțiunilor de experimentare de droguri asupra altei persoane și administrare de droguri altei persoane

5.3. Aspecte particulare privind infracțiunea de administrare de droguri de mare risc altei persoane. Convergența acestei infracțiuni cu infracțiunea de trafic de droguri. Propuneri de lege ferenda privind infracțiunea prev. de art. 7 din Legea nr. 143/2000

5.4. Analiza unor ipoteze de convergență între infracțiunea de administrare de droguri altei persoane și anumite infracțiuni din legea penală generală

5.4.1. Convergența infracțiunii de administrare de droguri altei persoane cu cea de trafic de persoane

5.4.2. Convergența infracțiunii de administrare de droguri altei persoane cu alte infracțiuni la regimul integrității corporale

5.4.3. Convergența infracțiunii de administrare de droguri altei persoane cu cea de viol

5.4.4. Convergența infracțiunii de administrare de droguri altei persoane cu cea de tâlhărie calificată

TITLUL II. ACTE DE TRAFIC PROPRIU – ZISE

1. Lămurirea înțelesului noțiunii de oferire

1.1. Analiza posibilității consumării infracțiunii la momentul efectuării unei oferte verbale, chiar în lipsa acceptării acesteia

1.2. Raportul dintre noțiunea de „oferire” corespunzătoare traficului de droguri, de „îndemn” corespunzătoare îndemnului la consumul de droguri și noțiunea de „instigare” la trafic de droguri

1.2.1. Scurte precizări privind infracțiunea de îndemn la consum, prev. de art. 10 din Legea nr. 143/2000

1.2.2. Analiza comparativă a elementelor de similaritate și de distincție între oferirea de droguri și îndemnul la consum

1.2.3. Analiza comparativă a elementelor de similaritate și de distincție între îndemnul la consum, instigarea la trafic de droguri și oferirea de droguri

2. Lămurirea înțelesului noțiunii de punere în vânzare

3. Lămurirea înțelesului noțiunii de vânzare

4. Lămurirea înțelesului noțiunii de procurare

5. Lămurirea înțelesului noțiunii de cumpărare

6. Schimbarea paradigmei în privința pieței de vânzare a drogurilor, migrarea de la piața stradală la cea virtuală

6.1. Migrarea pieței de tranzacționare de la dark web la clear web și deep web. Utilizarea rețelelor sociale și a serviciilor de mesagerie electronică în vânzarea și cumpărarea de droguri cu amănuntul

6.1.1. Constatări succinte privind reorientarea pieței de vânzare și cumpărare a drogurilor spre piața online

6.1.2. Analiza circumstanțelor și a elementelor care au determinat recurgerea la utilizarea platformelor de socializare și a serviciilor de mesagerie electronică în vânzarea și cumpărarea de droguri

6.2. Analiza posibilității tragerii la răspundere penală a administratorilor platformelor online, aplicațiilor de socializare și serviciilor de comunicații electronice, pentru înlesnirea traficului de droguri

6.2.1. Regulamentul (UE) 2022/2065 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 octombrie 2022 privind o piață unică pentru serviciile digitale și de modificare a Directivei 2000/31/CE (Regulamentul privind serviciile digitale)

6.2.2. Analiza comparativă a modalității de asigurare a aplicării în dreptul intern a Regulamentului (UE) 2022/2065 de către legiuitorul român și de către legiuitorul francez

a). Modelul român- Legea nr. 50/2024 privind stabilirea unor măsuri pentru aplicarea Regulamentului (UE) 2022/2065 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 octombrie 2022 privind o piață unică pentru serviciile digitale și de modificare a Directivei 2000/31/CE (Regulamentul privind serviciile digitale)

b). Modelul francez – Legea nr. 2004-575 din 21 iunie 2004 privind încrederea în economia digitală

6.2.3. Legea privind siguranța online a Marii Britanii

6.2.4. Argumente de lege lata în favoarea angajării unei răspunderii penale a platformelor de socializare în temeiul dreptului penal general român

6.2.5. Propuneri de lege ferenda privind incriminarea unei forme autonome a complicității prin asistență în sarcina furnizorilor de servicii electronice

TITLUL III. ACTE DE TRAFIC AUXILIARE

1. Deținerea

1.1. Lămurirea înțelesului noțiunii de deținere

1.1.1. Modalități de exercitare a deținerii: directă/ indirectă, mediată/ imediată

1.1.2. Deținerea de droguri în coautorat

1.1.3. Depistarea unor reziduuri ale drogurilor pe diverse ustensile, precum și a plantelor fără substanță activă

1.1.4. Deținerea de droguri la date și locații diferite, concurs sau infracțiune continuă?

1.1.5. Deținerea de droguri în formă continuată

1.1.6. Deținerea de droguri pentru o altă persoană, complicitate sau o formă specială de tăinuire ?

1.2. Analiza criteriilor juridice de diferențiere între deținerea de droguri în scopul traficului și deținerea în vederea consumului propriu

1.2.1. Circumstanțe referitoare la drog

a). Criterii de evaluare a cantității de droguri în dreptul spaniol și în dreptul italian

a). 1. Criteriul cantitativ

a). 2. Gradul de puritate. Principiul Insignifianței. Circumstanța agravantă a cantității de o importanță notorie.

a). 3. Deținerea concomitentă mai multor tipuri de droguri

a). 4. Modalitatea de prezentare (ambalare) a drogului

b). Criterii de evaluare a cantității de droguri în dreptul german

c). Suplinirea omisiunilor legislative sau jurisprudențiale din dreptul intern privind determinarea cantităților de droguri prin metode empirice, cutumiare și aritmetice

1.2.2. Circumstanțe referitoare la persoana detentorului

1.2.3. Circumstanțe legate de modul în care s-a exercitat detenția

1.2.4. Propuneri de lege ferenda privind normarea distinctă a traficului de droguri cu cantități mici, standard și ridicate de droguri

1.3. Natura juridică și raportul dintre infracțiunea de trafic național de droguri, reglementată în art. 2 și infracțiunea de deținere de droguri în vederea consumului, reglementată în art. 4 din Legea nr. 143/2000

1.3.1. Prezentarea problemelor de drept

1.3.2. Scurte precizări privind infracțiunea complexă și aspecte diferențiale între complexitatea legală și complexitatea naturală

a). Aptitudinea infracțiunii de trafic de droguri de a dobândi caracter complex

b). Analiza condițiilor infracțiunii complexe în ipoteza supusă analizei

1.3.3. Reținerea concursului de infracțiuni în ipoteza supusă dezbaterii ca o posibilă dublă sancționare a autorului

2. Transportarea

2.1. Prezentarea activităților subsumate noțiunii de transport din cadrul infracțiunilor de trafic intern și trafic internațional de droguri

2.1.1 Lămurirea înțelesului elementelor materiale relevante activității de transport în cazul infracțiunii de trafic intern de droguri

2.1.2. Lămurirea înțeleșului elementelor materiale relevante pentru activitatea de transport în cazul infracțiunii de trafic internațional de droguri, cu trimitere și la jurisprudența CJUE

2.1.3. Abordări jurisprudențiale ale dreptului intern și european privind confiscarea mijlocului de transport utilizat la transportul drogurilor

2.2. Problematika proliferării traficului de droguri prin intermediul serviciilor poștale și de curierat

2.2.1. Analiza problematicei proliferării traficului de droguri prin intermediul serviciilor poștale și de curierat

2.2.2 Considerente privind expedierea de la distanță a trimiterilor poștale și implicațiile acestei modalități de trimitere asupra răspunderii penale

2.3. Prevederi legislative incidente în materia serviciilor poștale

2.3.1. Prevederi legislative incidente în materia serviciilor poștale operate la nivel național

2.3.2. Cadrul normativ relevant al desfășurării activității de către furnizorul de servicii poștale universal (Compania Națională a Poștei Române)

2.3.3. Cadrul normativ relevant al desfășurării activității de servicii poștale de către societățile de curierat

2.4. Prevederi legislative incidente în materia trimiterilor poștale internaționale

2.5. Participația penală la traficul de droguri prin serviciile poștale. Coautorat impropriu în modalitatea intenție – lipsă vinovăție (eroare asupra tipicității)

2.5.1. Precizări privind natura actelor de executare în cazul traficului intern de droguri prin serviciile poștale

2.5.2. Precizări privind natura actelor de executare în cazul traficului internațional de droguri prin serviciile poștale

2.5.3. Atipicitatea legăturii subiective formate între coautori generată de eroarea asupra conținutului trimiterii

2.6. Justificarea unei intervenții normative de lege ferenda în determinarea unor limite legitime ale principiului inviolabilității corespondenței

2.6.1. Scurte considerații privind principiul inviolabilității corespondenței

2.6.2. Instrumente juridice adoptate la nivel internațional și european în combaterea transportului de droguri prin rețeaua poștală

2.6.3. Propuneri de lege ferenda de limitări ale dreptului la inviolabilitatea corespondenței

CAPITOLUL III. LATURA SUBIECTIVĂ ȘI EFECTELE CONSUMULUI DE DROGURI ASUPRA RĂSPUNDERII PENALE

1. Latura subiectivă

1.1. Elementul cognitiv și volitiv

1.2. Intenția punerii în circulație a drogurilor

2. Efectele consumului de droguri asupra răspunderii penale

2.1. Definirea unor termeni: consum, obișnuință, abuz, dependență, sevraj

2.2. Analiza incidenței unor cauze de neimputabilitate în cazul săvârșirii de infracțiuni în urma consumului de droguri

a). Iresponsabilitatea

b). Scurte precizări medico-legale psihiatrice privind discernământul

c). Intoxicația

d). Actio libera in causa

2.3. Aspecte de drept comparat privind înlăturarea sau diminuarea răspunderii penale în cazul săvârșirii de infracțiuni în urma consumului de droguri

a). Aspecte din dreptul penal german

b). Aspecte din dreptul penal spaniol

c). Propuneri de lege ferenda privind reglementarea unor cauze de agravare și de atenuare a răspunderii penale în cazul săvârșirii faptei sub imperiul consumului de droguri

CAPITOLUL IV. CONCLUZII ȘI PROPUNERI DE LEGE FERENDA FINALE

Anexa nr. 1

Anexa nr. 2

Anexa nr. 3

BIBLIOGRAFIE